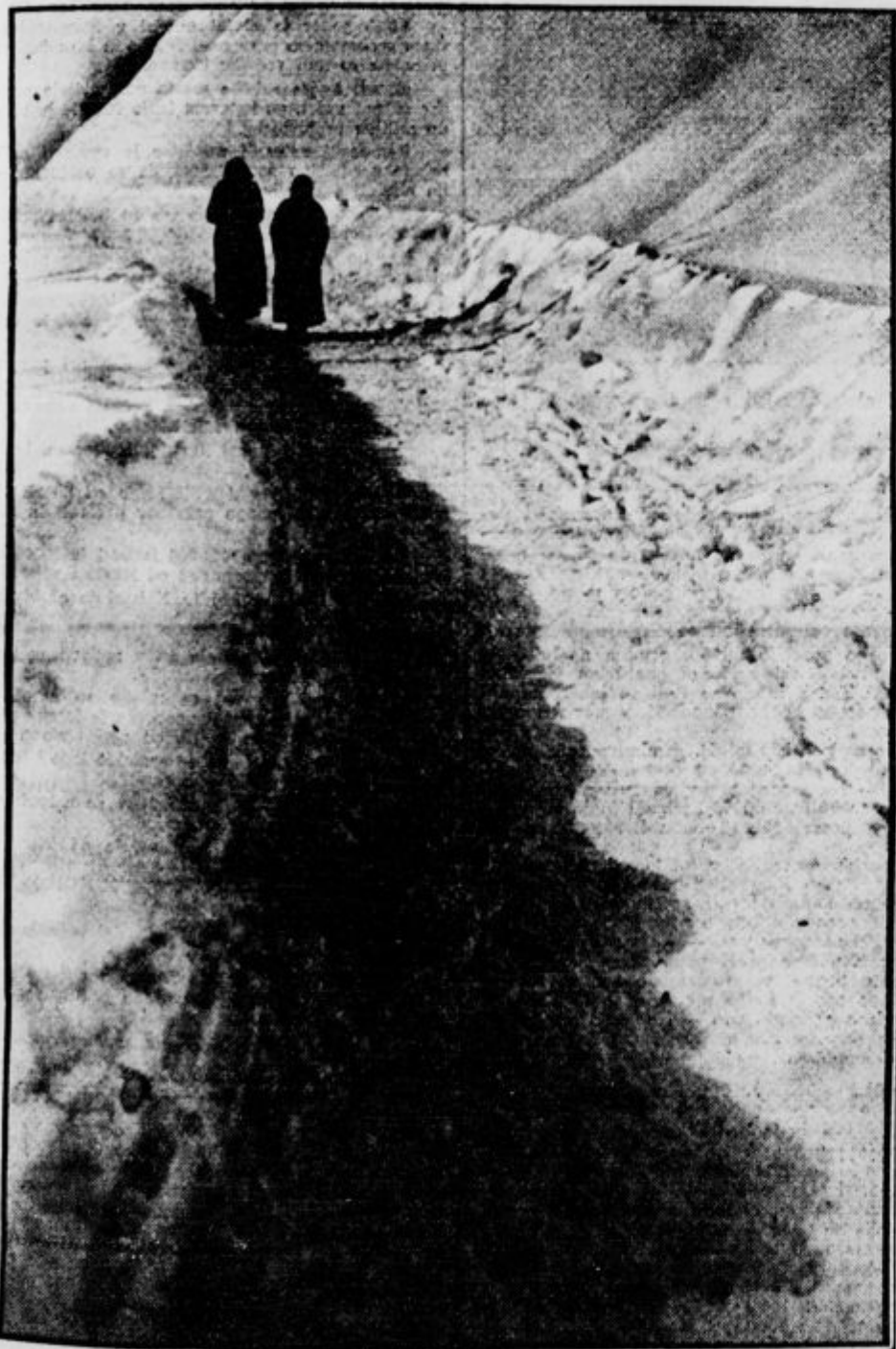

Domoljub

V Ljubljani 7. januarja 1943-XXI

56 - Štev. 1

Zima prikima

Ko kuješ svoj značaj

Tihi junaki

Sedanja vojska nas uči: Človek mnogo pogreša, mnogo vzdrži in mnogo doseže, če mora in če hoče. Skrivnost uspehov je v tem, da človek svojo voljo tako izuri, da lahko pogreša vsega, da lahko vse prenese in vse doseže, kar mu njegova dolžnost veleva.

Čudovite stvari človek lahko doseže, če ima trdno voljo. To ne velja zgolj za vojaka na bojišču, temveč tudi za junaka v mirnem življenju. Prva stvar pri vsem tem pa je, da se uči krotiti svojo voljo. To so trda leta šolanja svoje volje in svojega značaja. Mladega človeka tako rada omami ta ali ona bleščeča stvar v življenju. Mlad človek bi najrajši kar s perutnicami zletel v širni svet. Nekdo, ki dobro pozna vihravost mladega človeka, jo dejal: Čim bolj te žene in mami, tem bolj se moraš krotiti! Tvoja prihodnost je namreč v tem, kako boš znal uspešno delati v trenutku sedanjosti.

Resnično je, da so junaki v tihem in malem človeškem življenju pogosti, da so ti junaki veliki. Kako siromašen je pač človek, ki samega sebe ne zna brzdati. Moderna tehnika skuša krotiti zunanjo naravo. Naša naloga pa je, krotiti najprej svojo notranjo naravo, če hočemo v življenju doseči kaj velikega. Opat nekega samostana je nekega večera vprašal svojega redovnega brata: »Kaj pa si danes delal?«

Menih mu mirno odgovori: »Dnes in vsak dan imam toliko dela, da bi ne imel moči zanj, ko bi me ne podpirala božja milost. Vsak dan moram brzdati dva šakala, dva jelena krotiti, dva kragulja vaditi, zmaja premagati, a medvedom se bojevati in bolnika negovati.«

»Beži, beži, se zasmeje opat. »Takih opravil pa v našem samostanu pač ni!«

»O, pa so,« odvrne menih. »Dva šakala sta moji očesi, ki moram na nju paziti, da nič grešnega ne gledata. Dva jelena sta moji nogi, ki ju moram krotiti, da ne zaideta v greh. Dva kragulja sta moji roki, ki ju moram vaditi za delo in dobra dela. Zmaj je moj jezik, ki ga moram premagovati, da ne blebeče grešnih besedi. Medved je moje srce, ki se mora zmeraj bojevati zoper samoljubje in nečimernost. Bolnik pa je končno moje telo, ki ga moram negovati, da ga čutnost ne premami.«

»Prav si povedal,« odvrne opat.

Marsikak športnik se baha s silo svojih mišic, pa ima vendarle čudovito šibko voljo v sebi. Koliko ljudi je na svetu, ki imajo tako malo volje. Zato je območje zatajevanja tako veliko! Vsako zatajevanje pa donaša gotovo plačilo. Čim bolj kdo premaguje samega sebe, tem več sile kopiči v svoji notranjosti, da z njo o pravem času doseže velike reči. Ameriški dušeslovec James je mladini predlagal, naj bi vsak dan storila kaj, kar bi bilo posebno neprijetno. Tako — je dejal James — bo mladi človek dovolj trd, da prenaša samega sebe. Nemški pesnik Rosegger pa je mladini predlagal, naj se kroti v malem, naj si prihrani kdaj kaj v jedi, da si okrepi voljo. Tako postane tudi bolj skromna in sposobna za življenje.

Tako pravijo moderni učenjaki. Učenik pa je tako preprosto dejal: »Kdor hoče za menoj, naj zataji samega sebe!« Celih 2000 let so že stare te besede, pa še dandanes tako veljavne, da brez njih ne bo sreče na svetu, dokler se mladina ne oprime besedi svojega velikega Učenika in Mojstra.

»Slovančev koledar« v vsako hišo! Ima pestro vsebino in veliko slik!
Stane samo 20 lir.

Vojni dogodki preteklega tedna

V neko italijansko pristanišče so prispeli francoski ujetniki, zajeti v bojih v Tunisu

Sovražnik se v Tunizu umika

Italijansko vojno poročilo št. 948 od 29. grudnia sporoča, da so osne letalske skupine v libijski puščavi ponovno napadle ter uničile mnogo sovražnih vozil. — V Tunisu je bil sovražnik v krajevnih spopadih ustavljen ter razbiten. — Osno letalstvo v Severni Afriki je živahno delovalo ter je bilo pri tem zbitih 6 angleških letal. — Sovražni lovci so skušali ustaviti našo letalsko spremljavo, pa so naši dve ostali letali sestrelili. — V Sredozemskem morju je bila potopljena sovražna podmornica.

Vojno poročilo št. 949 od 30. grudnia veli: V puščavi južne Libije so prejšnje dni nočni oddelki italijanskega letalstva sovražnim kolonom zadali hude izgube. — V Tunisu so se boji nadaljevali, pri čemer je bilo uničenih 9 sovražnih tankov ter prijetih 50 ujetnikov. — Skupine italijanskih letal so napadale sovražno zaledje ter uničile eno sovražno letalo.

Vojno poročilo št. 950 od 31. grudnia pravi: Sprednji oddelki v Sirti so živahno delovali. Angleži so spustili oddelek padalcev pod vodstvom višjega častnika, ki pa so bili vsi zajeti. — V Tunisu je moral sovražnik zaradi hudega topovskega streljanja zapustiti nekaj postojank ter se umakniti. — Osno letalstvo se je živahno udeleževalo teh bojev. — V libijski puščavi je bilo uničenih več motoriziranih angleških vozil od strani naših letal, ki so v Tunisu zbita 8 sovražnih letal. — V Sredozemskem morju sta bili potopljeni dve sovražni podmornici.

Italijansko vojno poročilo št. 951 od 1. prosinca tako poroča: V Sirti in Tunisu so osne čete izvedle posrečene udarce, pri čemer so dobile ujetnike in zajele vojni plen. Osne čete so strle sunke sovražnih oklepnih oddelkov v libijski Sahari. — Nemška letala so napadla neko letališče v Alžiru ter uničila mnogo sovražnih letal. Ob vходу v luko Bona so nemška letala zadela 2 sovražna parnika. — Na Atlantskem morju je italijanska podmornica potopila sovražni parnik 3500 ton. Druga podmornica pa je dne 21. in 26. grudnia potopila dva parnika skupaj 9925 tonami.

Italijansko vojno poročilo št. 952 od 2. prosinca naglašja, da so na sirijskem bojišču italijanski lovski bombniki napadli prednje sovražne oddelke ter pri tem sestrelili tri sovražna letala. — V Tunisu so v nekem osnem napadu osne čete dosegle važne postojanke. — Nemški lovci so sestrelili 6 sovražnih letal, ki so napadala kraj Sfax v Sirti.

Krvave sovražne izgube v Rusiji Junaštvo italijanskih čet

Nemško vojno poročilo od 29. grudnia poroča, da Rusi med Volgo in Donom ter v donskem kolenu srdito napadajo, da pa so nemške in zavezniške sile njihove napade krvavo strle. — Nemško vojno poročilo naglašja, da so se v obrambnih bojih v danskem kolenu zlasti odlikovale čete italijanske divizije »Pugliae«.

Vojno poročilo od 30. grudnia naglašja, da so spodleteli vsi sovražni sunki na Kavkazu od reki Terek in da so tudi sovjetski napadi pri Stalingradu bili končani s krvavimi izgubami.

Vojno poročilo od 31. grudnia poroča, da so Rusi od Tereku in Donu spet imeli krvave izgube. — Na srednjem bojišču pri Velikih Lukih so ruske čete od vseh strani hudo napadale nemške postojanke. Toda vsi napadi so bili zavrnjeni.

Nemško uradno poročilo od 2. prosinca velja, da so Rusi ob Tereku, ob Donu in v Stalingradu nadaljevali srdite napade, ki pa so bili krvavo odbiti ter so Rusi pri tem izgubili 53 oklepnih voz. — Na srednjem bojišču so nemške čete proti ponovnemu sovražnemu napadu prešle v protinapad ter sovražnika vrgle iz raznih postojank. Uničenih je bilo 13 sovražnih oklepnih voz. — Na srednjem bojišču na so nemške sile v Rusiji uničile in zajele 742 oklepnikov.

Silne sovražne izgube na morju

Nemške podmornice so nadaljevale zasedovanje pri Azorih razbitega sovražnega konvoja in so potopile nadalje štiri ladje z 21.000 tonami. S tem je bilo doslej iz tega konvoja uničenih skupno 19 ladij s 106.000 tonami. Poleg tega so potopile naše podmornice v drugih vodah južnega in severnega Atlantika 15 ladij z 79.000 tonami. S tem je podmorniško orožje preko večerj javljenih uspehov poslalo zopet 19 sovražnih ladij s 100.300 tonami na dno morja.

Nemško uradno poročilo od 2. prosinca poroča: Kakor je bilo objavljeno v posebnem vojnem poročilu, so nemške pomorske enote v raznih bojih poslednjih mesecev na vseh morjih potopile 31 nasprotnih trgovskih ladij s skupno 187.000 tonami. Ti uspehi doslej še niso bili objavljeni.

Vojna mornarica je v decembru 1942 potopila 78 ladij s skupno 447.800 tonami; od teh so podmornice potopile 72 ladij s skupno 431.300

KRATKE z vsega sveta

Vojaški vlak se je zaletel v potniškega pri kraju Alente v Kanadi; 32 mrtvih in čez 100 ranjenih.

Na rusko bojišče je odpotovalo spet 1500 španskih prostovoljcev.

Pri 25 stopinjah mraza so zadnje dni divjali boji na ruskem bojišču ob Donu.

Na sveti večer je umrl znani nemški operni basist Manowarda.

4 milijone cigaret so sofijski fašisti poslali italijanskim četam na vzhodnem bojišču.

Velik požar je divjal te dni v Blagoveščenskem v obmejnem pasu med Rusijo in Mandžurijo; prizadete so tudi vojaške barake.

Zradi boljše oskrbe mesta pripravljajo pariške oblasti načrt, po katerem bodo izselile približno milijon prebivalcev.

Romunski notranji minister je opozoril pobrojeno uradništvo na dolžnost, da se vsako nedeljo udeleži službe boje.

Madžarska upravna oblastva so tudi za prepustni čas prepovedala vse plesne zabave.

Nasilno so rasedle afriško francosko pristanišče Džibuti angleške in degaulovske čete.

Zemljepisni slovar, ki obsega 16.800 zemljepisnih imen v 55 raznih jezikih, je izšel te dni v Berlinu.

37 blaznejev je zgorelo oni dan pri požaru blazine v Sealiffu, na Novi Zelandiji.

V Heidelbergu je odšel v večnost znameniti nemški učenjak 99 letni Adolf Mayer.

V Londonu je umrl Neville Henderson, bivši angl. minister za delo.

Število ovac je v Angliji padlo od 26 na 17 milijonov, ker so mnogo pašnikov preorali in posejali z žitom.

158 ladij s skupno 442.000 tonami je izgubila švedska trgovinska mornarica od izbruha vojne.

Za ceste med Ankaro in Kaisari je postavila Turčija v proračun 6,8 milijonov turških funtov (okrog 80 milijonov lir).

Več sto oseb je postalo žrtev nedavnega potresa v mestu Lorica v Kolumbiji.

50.000 lesenih posod za mleko so naročili madžarske mlekarne; so dognali, da je lesena posoda za prevoz mleka boljša od plačevinaste.

De 2000 kg riža na ha so preteklo leto pridelali na pokusnih poljih v Besarabiji.

20 vagonov tekstilnih odpadkov so nabrali v madžarski Budimpešti.

Za 25 odstotkov se je povečala od izbruha vojne površina obdelane zemlje na Norveškem.

Tovarno za izdelavo saharina dogotavljajo v bližini bolgarske Sofije.

100.000 francoskih strokovnih delavcev je že odšlo prostovoljno na delo v Nemčijo.

517 smrtnih žrtv je zahteval v eni noči v kitajskem Šanghaju mrzli val, ki je nenadoma pritisnil.

tonami. Z uspehi nemških pomorskih enot, objavljenimi včeraj, je nemška mornarica v mesecu decembru potopila vsega 109 ladij s 654.800 tonami. Pomorske enote so poškodovale 10 ladij, letalski oddelki pa 18. V decembru so podmornice in druge pomorske enote potopile naslednje vojne ladje: eno križarko, devet rušilcev, eno strážno ladjo, dve podmornici in eno ladjo za spremstvo. Letala pa so potopila enega rušilca in eno ogledniško ladjico.

V letu 1942 so nemške oborožene sile potopile naslednje število angleških in ameriških ladij:

Enote vojne mornarice: 1285 trgovskih ladij s skupno 7.995.000 tonami, 1208 od teh s 7.586.500 tonami so potopile podmornice. Letalski oddelki so potopili 167 trgovskih ladij s približno 985.000 tonami. Na ta način sta vojna mornarica in letalstvo v preteklem letu potopili vsega za 8.940.000 ton trgovskega brodogoja. Vrh tega je vojna mornarica poškodovala 149 trgovskih ladij, letala pa so poškodovala 301 ladjo. Lahko se računa, da je del teh ladij izgubljen.

Čitaj in širi »Domoljuba«!

Nova nedolžna žrtev komunističnega partizanstva

Na Silvestrovo se je vračal domov k svojim staršem v St. Rupert, ljubljanski bogoslovec IV. letnika G. Janez Hočevar, ki je hotel počitnice prebiti med svojimi dragimi. Blizu Mirne so ga zajeli komunistični morilci, ki so nedolžnega in pobožnega umorili.

Pripravljali se je bil, da bo kmalu daroval Bogu najsvetejšo daritev, pa je moral darovati za Boga svoje

življenje. Kdo je še med nami, ki mu taki umori in take nedolžne žrtve ne bi odprle oči, če je dostojel še taval v temi. Kdor po vsem tem in takem še ni spregledal, ta je zakrnjen, se ustavlja spoznati resnico ter bo dajal hud odgovor za svoje zablode.

Naj bi nedolžno prelita kri krščanskih spoznavalcev rosila božji blagoslov na naš trpinčeni narod!

Hud komunistični poraz na Notranjskem

Zadnje čase so komunisti skušali začeti nekako ofenzivo, da bi se zdaj pozimi dokopali do toplih gnezd. V Suhorju jim je šlo še nekam po sreči, ker je tamkaj padlo od strani njihovih nasprotnikov nekaj nad vse junaških fantov. Toda komunistične izgube so bile vsaj trikrat večje. — Potem so napadli še osamljeni Ajdovec, kjer so imeli tudi silne izgube. Nato so zaman naskakovali Žužembek, kjer so imeli velikanske izgube, medtem ko na strani branilcev ni bilo žrtve. Še hujske se jim je godilo v Škočjanu pri Turjaku, kjer so doživeli tak poraz, da jih je stal mnogo mrtvih. Nekaj podobnega se jim je zgodilo pod Melnikom onstran Orlega za Golovcem. Tamkaj so jih fantje vaskne straže sami posikali v njihovih luknjah ter jih napadli. Komunisti so imeli tam tolike žrtve, da za praznike potem niso niti upali napasti svojih nasprotnikov, kakor so bili nameravali.

Zdaj pa prihaja z Runarskega na Blokah porazno poročilo, da so tamkajšnji fantje od vaskne straže porazili komunistične tolpe, ki so se približale vasi, da bi jo oplenile. Prišlo jih je več sto skupaj, ker so se zdaj začel zbirati v večja krдела, ko so uvideli, da so manjše tolpe vpricho vaških straž brezpogojno izgubljene.

Ze 22. decembra so straže vaskne oborožene skupine naletele na partizanske patrole in jih pregnale. Dne 23. decembra ob 9 zvečer pa je padel s stolpa alarmni strel. Vas in fantje so bili pripravljani, da se branijo pred napadajočimi partizani, ki so se približali z vseh strani soseski. Fantje so se močno utaborili. Okoli vasi so napeljali žico, obrambo pa ojačili z bunkerjem. Prvi partizanski napad, pri katerem so partizani uporabljali tudi zažigalne bombe, je bil zelo hud, tako da so se fantje morali umakniti iz bunkerja in iz hiše, kjer so pripravili prvo obrambo. Po enourni borbi so partizani zasedli bunker in eno hišo, na kateri so takoj odkrili streho in na njej namestili strojnico. Te seveda niso mogle služiti, kajti komaj so se pri njih pojavili »tovarišci«, so že obležali mrtvi. Zato so se partizani umaknili, hišo pa takoj zažgali.

Druge partizanske skupine so medtem začele napadati vas, zlasti cerkev, v katero so se umaknili vaščani. Fantje so hiteli v stolp, da bi branili vas. Pod cerkvena vrata, ki so jih partizani polili z bencinom, so hoteli nastaviti mino. To namero pa so jim fantje preprečili. Kadar se je partizan približal vratom, je dobil — plačilo. Ko je na istem mestu pri tem delu padlo več partizanov, ki so jih kar za noge odveklili izpred cerkve, so partizani poskusili s strojnici. Toda tudi to jim ni uspelo. Po hudem ognju se je približala cerkvi večja partizanska skupina. Tedaj so zapele iz fantovskih rok bombe in po bile večje število partizanov. Le nekaterim se je uniklo posrečilo.

Tretja skupina je napadala Zakrajskovo hišo. Nanjo so vrgli partizani 7 tromblonskih bomb ter

zlili nekaj litrov bencina. Hiša je že začela goriti, toda prvi ogenj so kmalu pogasili. Popolnoma pa je bila uničena streha. Po tem napadu so partizani nehali s streljanjem s strojnici ter so se omejili samo na to, da so nosili okoli hiše slamo ter dračje, da bi zažgali hišo, v katero se je umaknila druga skupina fantov. Okrog polnoči je nastopil partizanski strojniški odred. Fantje so imeli prvo žrtev v osebi junaškega Marinčka Stanka, katerega je zadela partizanska krogla. Po nesreči je obležal mrtve tudi Ponikvar Joze, ki se je sam poškodoval pri metanju bomb in podlegel poškodbam. Fantje kljub hudemu partizanskemu ognju in žrtvam niso popuščali. Strojnice so regljale, puške pokale, fantje pa niso niti najmanj mislili na vdajo. Kolikor bolj se je svitalo, toliko bolj se je položaj zboljševal v korist vaskne straže. Kdor se je le približal hiši, je padel. Partizani pa tudi niso odnehali. Bilo je že 8 zjutraj. Skupina v stolpu je že skušala napraviti izpad, katerega pa so partizani zavrnili. Ob pol 10 se je pričela prva skupina s plenom umikati iz vasi. Umik so krile partizanske zaščitne straže in nekaj strojnice. Te so fantje blokirali s strojniškim ognjem iz zvonika, da so bili partizani prisiljeni pustiti voz zaklanih prašičev (stirinožnih).

Vaščani so se kar oddahnili. Partizani so imeli pri tem napadu okrog 100 mrtvih. Dva voza mrtvecev so partizani odpeljali skozi vas Benete, štiri vozove mrtvih skozi Ravne. Šest mrtvecev so nesli proti Kotlju (to so bili brčkone kakšni poveljniki), šest pa jih je obležalo na položaju pri ograji, med njimi eden s tremi zvezdami, in pa kmetnik.

Tako so junaški fantje z Runarskega branili svoje domove in družine. Ta junaški ogenj v srcih branilcev porazno deluje na komunistične tolpe, ki se obupno sprašujejo: Čemu je bilo vsega tega treba?

Z raznih krajev

IZ KOČEVJA

Cenj. naročnike naših listov v Kočevju vljudno opozarjamo, da lahko poravnajo naročnino za vse naše liste, t. j. za »Slovenec«, »Slov. dom«, »Domoljub« in »Božojub« kakor tudi naročnino za »Slovenčev« knjižnico, v naši podružnici, ki se nahaja v pisarni Ljudske posojilnice v Kočevju, kjer se sprejemajo tudi novi naročniki za omenjene liste. Istotam ee dobe vse ostale informacije.

Rane z žico Sivajo.

Iz Stockholma poročajo, da so švedski zdravniki pred nedavnim začeli uporabljati pri operacijah bolnikov, to se pravi pri šivanju ran, tanko kovinasto žico, ki ne zarjavi. Takšnega »kovinastega sukanc« se baje poslužujejo z velikim uspehom. V zvezi s tem bi bilo morda zanimivo omeniti, da je že leta 1820, torej že pred 322 leti, nek zdravnik priporočal za takšne kirurške operacije kovinasto nit.

Storklja na Nemschem.

Kakor piše dopisnik »CEC« iz Berlina, je bilo do srede leta 1942 v Nemčiji 330.000 porok. Ta številka je dosti večja, kakor pa so je dosegli na primer v letu 1910-11. Sredi leta 1917 se je število porok v primerj s tistim v mirnih časih, že zmanjšalo kar za 582.000. V sedanji vojni je število rojstev zelo malo padlo, in sicer konec lanskega leta komaj za 105.000, dočim se je samo v letu 1915 rodilo poldrug milijon otrok manj, kakor v prejšnjih mirnih letih.

»Dom med goricami«
Lepa knjiga »Slovenčev« knjižnice«
je izšla!

Najlepši Haggardov roman
»Roža sveta«
bo izšel v »Slovenčev« knjižnici«
naslednji teden! — Naročite ga!

Kaj je NOVEGA

d Zlatomašnik A. Kosovel, ki spada med duhovnike gor. mestne župnije, je po več kot polstoletnem uspešnem delovanju v vinogradu Gospodovem, star 83 let, stopil v zasluženi pokoj. Na njegovo mesto je bil imenovan profesor dr. Alfons Čuk. V nedeljo, 13. decembra, ko so farani slavili tudi praznik svojega patrona sv. Andreja, je bil novi župnik slovesno ustoličen. Umestitev je vodil stolni kakonik msgr. Ign. Valentincič. Izredni slovesnosti je prisostvovala vsa fara. Močna cerkev je bila vsa v zelenju in belih nageljčkih. Tudi petje priznanih cerkvenih pevcev je bilo odlično. Miademu župniku želimo na novem mestu obilo božjega blagoslova!

d Sol na nakaznice. Prehrambeni zavod Vlesokega komisarja objavlja: Začeti s 1. jan. 1943 bodo prejemali vsi potrošniki mesečno 600 gr soli na osebo pri svojem običajnem dobavitelju ali pa v prodajalnah soli in tobaka. V mesecu januarju bodo sol lahko nabavili na odrezek »Bc navadne živilske nakaznice za januar, ki ga prejmejo vsi potrošniki. Da odredba, ki ureja razdeljevanje soli, ni bila dana iz potrebe ali zaradi premajhnih razpoložljivih količin, bodo razumeli vsi. Ni bilo pomanjkanje soli, ki je dovedlo do racioniranja te tako važne življenjske potrebščine. Racioniranje je bilo uvedeno zato, da se prepreči, da bi sol, namenjena slovenskemu ljudstvu, bila odtegnjena rednim potrošnikom zato, da bi se z njo začele lagale komunistične tolpe. To je torej le odredba v korist javnega reda, ki jo ljudstvo samo ne bo le razumelo, ampak tudi skušalo podpirati z disciplino in v lastnem interesu. Odrejene količine soli na posameznika so zadostne, tako da bodo široki sloji ljudstva preskrbljeni, prav tako bo tudi preskrbljena industrija in bo mogoče ustreči kakršnim koli potrebam, četudi bi bile izjemnega značaja.

d Odlikovana Genova. Te dni so Genovi, enako kakor Turinu, izročili diplomo, kakršna prejemajo posamezniki, pa tudi cela mesta za junaštvo in trpljenje v vojni. Genova, ki je bila hudo prizadeta po sovražnih letalskih napadih, si je to odlikovanje v polni meri zaslužila.

d Oblastne odredbe zadnjih dni je priobčilo dnevno časopisje pod sledečimi naslovi: Prepoved prodaje in dobave novih motornih vozil, Vožnja s avtomobili, Prepoved izdelovanja, prodaje, najema in odstopa plinskih peči, Prepoved izdelovanja alkoholnih dišav, Podaljšanje prodaje steklenih in keramičnih predmetov, Plačevanje mezde ob drž. praznikih.

d V deseto leto. Pod ravnokar navedenim naslovom je priobčilo »Slovenec« pismo škofa dr. Gregorja Rozmana. V njem prevzišeni priporoča vernikom znane »Rakovniške knjižice«, ki že devet polnih let vrše važen apostolat: dajejo odgovore na pereča vprašanja, poučujejo najbolj važne resnice in kažejo zgled resničnega življenja. »Domoljub« se srčno rad pridružuje priporočilu našega vladike in poziva svoje čitatelje k obilni naročbi.

d Za izrednega komisarja v občini Horjul je imenovan Stanovnik Filip.

d Policijska ura v Ljubljani traja od 21. ure zvečer do 5 zjutraj, na deželi pa od 20.30 zvečer do 5 zjutraj. Gostilne je treba zapreti v Ljubljani ob 20.30, na deželi pa ob 20. Ta določila so stopila v veljavo 1. januarja 1943.

d 100 let je doživel Anton Ruotolo, odvetnik v Salernu.

d Med železniška vozova je prišel pri prebujanju vagonov na ljubljanski železniški postaji železničar I. Otolani. Padel je pod kolesa, ki so mu dobesedno odrezala glavo.

d Na Stefanovo so letos padle po ravnini prve snežinke na zemljo. Ko to pišemo — na Novoga leta dan — pa je zapadlo že več snega.

d Nov potresni sunek so čutili 29. decembra okoli 4.45 v Ljubljani.

d Nekaj ljubljanskih nezgod. Dan za dnem v zimskem času zaznamuje kronika nesreč razne padce, ko si ljudje zamlajajo noge ali roke. Takih nesreč je skoraj do 50 odstotkov od vseh nezgod. Zasebnica, 66letna Leopoldina Šmidova si je pri padcu zlomila levo nogo. — Hočevar Dušan, 14letni dijak, se je močno usekal v levico. — Ivanka Unetičeva, 22letna služkinja, je padla s podstrešja 3 m globoko in si hudo zlomila levo

nogo. — Pri močnem padcu si je poškodoval hrbtenico 25 letni delavec Josip Petrovič. — Na trimesestju je spodrsnila 21 letna šivilja Kristina Zormanova in se pri padcu hudo potoklja po glavi. — Hudi pes je ugriznil 11 letnega Marjana Sajna, sina postrežnice in to v levico. Lastnik psa bo odgovarjal pred sodiščem. — Jože Ferlič, 13 letni sin pekoveškega mojstra, si je pri padcu zlomil levo nogo. — Rupnik Alojzija, 62 letna žena železničarja, pa si je zlomila desno nogo.

d Tvrniške kuhinje. Po naročilu Duceja, naj tvornice preskrbe delavstvu cenene tople obede, se je v Italiji dozaj osnovalo okoli 3000 tvorniških kuhinj, ki postrežejo z obedom vsaki dan približno enemu milijonu delavcev.

d Nesreča ne počiva. Pri ljubljanskem mestnem pogrebem zavodu uslužbenega Antona Aleša je na Stefanovo konj brenil v trebuh. Dobil je hude notranje poškodbe. — V ljubljanski Černetovi ulici stanujoča zasebnica Katarina Hrastarjeva je padla in si zlomila levo nogo. — Nenavadno poškodbo je dobil Albert Praprotnik, 11 letni sin tramvajškega nameščenca iz Ljubljane. Pri rezanju kruha se je močno urezal in so ga morali odpeljati v bolnišnico. — Jože Lambergar je kljub 63 letom še krepak in dober tesar, doma v Dobrunjah. Po nesreči je padel in si zlomil desno roko. — Marija Čudnova, 62 letna posestnikova žena v Vnanjih gorah, je padla s 4 m visoke lestve in dobila hude notranje poškodbe. — Amalija Peternelova, 18 letna kmetiška delavka v Blatni Brezovici, je bila zaposlena pri slamoreznicu, ki ji je po nesreči odrezala prste na desnici. — Cirkularka je ključavničarju 24 letemu Antonu Verderberju v Kočevju porezala prste na desni roki. — Franja Švigeljeva, 15 letna posestnikova hčerka v Begunjah pri Cerknici, si je pri padcu zlomila desno nogo. — Tilka Petrovičeva, 8 letna hčerka železniškega mojstra v Hotedršici pri Logatcu, bi bila kmalu postala žrtev ognja. Obлека ji je začela goreti. Klicala je na pomoč. Z največjo naglico so ji gorčo obleko strgali z života, po katerem je dobila hude opekline.

Okrog sosedov

s Župni urad v Skopju je ob razsulu Jugoslavije pogorel, zato naj stranke, ki potrebujejo dokumente od škopskega župnega urada, pri župnih uradih izpolnijo posebne formulare, ki naj jih podpiseta po dve priči in te formulare pošljejo v Skopje, kjer bodo služili kot temelj za izdajanje listin.

s Hrvatsko oljarsko in plinsko družbo z glavnicjo 1 milijon kun so ustanovili v Zagrebu.

s Za vseučiliškega profesorja v Poznanju je bil imenovan Mariborčan dr. inž. Heribert Grubič.

d Nadaljeje zboljšanje prometa na cestni železnici v Belgradu. Zaradi zboljšanja prometa na cestni električni železnici v Belgradu je belgrajska občina poleg naročila novih motornih in priklopnih voz sedaj uklinila tudi več postajališč, tako da se tramvajski vozovi ne bodo več ustavljali tako pogosto kakor doslej, ker so se tem na eni strani otvorili ostali cestni promet, na drugi strani pa vozovi zaradi številnih postajališč tekem dneva niso mogli izvršiti predpisanih voženj.

s Nedić svari Srbe. V nedeljo, dne 22. decembra, je zopet govoril srbski ministrski predsednik Nedić ter je ponovno svaril srbsko ljudstvo pred nepremišljenimi dejanji. V svojih izjavah je ostro napadel vse notranje in zunanje motilce mira in reda na srbskem področju ter jim je napovedal neizprosno borbo. Med drugim je dejal, da za rešitev in ohranitev srbskega ljudstva ne sme biti nobenega polovičarstva. Zato bodo po njegovi zapovedi vsi rušili miru in reda neumisljeno iztrebljeni in uničeni. Svoj govor je zaključil z napovedjo: »Če ho treba reševati srbsko ljudstvo in braniti ter varovati njegov obstoj, sploh ne bom vprašal kako velike naj bodo žrtve za to in tudi ne, kdo bo ta žrtve, ker je rešitev domovine vrhovni zakon, katerega bom izvajal z vso doslednostjo in podrobnostjo.«

Novi ukrajinski bankovci.

V Rovnu so ustanovili splošni Ukrajinsko narodno banko. Te dni je prišla ta banka izdajati bankovce, in sicer najprej v zneskih po 5, 10, 20, 50, 100 in 500 karbovancev (ukrajinski naziv za rubelj). Novi bankovci imajo na sprednji strani napis v nemškem jeziku, na drugi strani pa napis v nemškem in ukrajinskem jeziku.

s Posnemanja vredna odredba. V Mariboru so izdali umesten ukrep, po katerem morajo trdčke, ki imajo na bihah ure, ki stoje in se zaradi vojne ne dajo popraviti, take ure nastaviti na dvanajsto, tako da ne bodo motile pešcev. Dozdaj so namreč stoječe ure kazale vse mogoče čase in marsikdaj koga lahko zapeljale. S tem je bilo ustrezno želji vsa ga občinstva.

s Da bi se plugi in drugo kmetijsko orodje pravilno razdelili med hrvatske kmetovalce, je vlada to nalogo poverila centrali za železo in kovine. Pooblaščenec trdke bodo razdeljevale med kmetovalce pluge, kmetijske stroje in poljedelsko orodje.

s Druga doba samostojne Hrvatske. Zagrebški časopis »Nova Hrvatska« je zapisal te dni tudi sledeče: Naš narod se je znašel pred zelo častno nalogo, namreč zgraditi in na lastnih ramah nositi tisto, kar je bilo prej stoletja zanemarjeno. Naš rod je tega zmožen in tudi lahko stori. Dober del tega dela je tudi že opravil, vendar čaka še mnogo pri tem osvobodilnem delu, kakor ga je označil zunanji minister dr. Mladen Lorkovič. To delo bo poteklo v boju in ob prizadevanjih vsega naroda, dokler ne bo zgrajena hrvatska državna stavba, ki bo prinesla vsakemu Hrvat, vsakemu zakonitemu državljanu Hrvatske srečo in blagostanje. Doktor hrvatskemu narodu ne bodo zagotovljeni vsi pogoji za mirno, varno in utrjeno življenje, dokler ne bo zagotovljena popolna socialna pravičnost za vse ljudske sloje, delo v zadovoljstvu in povezanosti, vse dotlej hrvaški osvobodilni boj ne bo končan.

s Lepe božične podpore. Hrvatska podporna akcija »Pomoč« je pred božičnimi prazniki poslala predsedstvu škofijskih konferenc znesek 600.000 kun kot svoj prispevek za najpotrebnejše vernike. Muslimanski verniki so dobili od »Pomoči« za bajramske praznike podporo 400 tisoč kun, prosvetno ministrstvo pa en milijon kun za nabavo oblek in čevljev najpotrebnejšim učencem.

s Da se poveča pridelek tobaka, bodo letos v Srbiji zasadili 500 milijonov tobaknih sadik.

s V domačem vodnjaku je utonila Marija Tumova iz Tacna pod Šmarno goro.

s Te dni mineva 70 let, ki so v alpkih pokrajinah, še zlasti pa v Savinjski dolini in Celju razjasile strahovite povodnji.

s Prvo železničarsko javno kuhinjo so oni ponedeljek svečano odprli v Celju. V kuhinji bodo našli delavci in uslužbenci poleg hrane tudi počitek in razvedrilo.

s Hrvatski industrijalec bo zgradil novo kolsko poslopje. Hrvatski industrijalec Prpič bo zdaj na svoje stroške zgradil kolsko poslopje v Zaboku. Načrti za šolo so že izgotovljeni, zgradba bo enanadstropna, v njej pa bo prostora za osem lepih učilnic. V posloppu bo tudi velika dvorana za prireditve, kuhinja in stanovanja za učitelje.

s Ustaško milico bodo filmali. Na pobudo nemškega mladinskega vodje v Berlinu bodo zdaj filmali celotno delovanje hrvaške ustaške milice. V ta namen bo prišlo na Hrvaško nekaj nemških operaterjev, ki bodo snemali delovanje hrvaške ustaške mladinske organizacije.

s Jablana rodila dvakrat v enem letu. Neki nemški badenski kmet je te dni pospravil letos že drugo jabolka z istega drevesa. Gre za zgodnjo jabolko, ki je že konec julija rodila, sedaj pa je že drugič v tem letu bila polna lepo zrelih jabolk.

s Ker niso pridni. V koncentracijsko taborišče je poslala za tri mesece belgrajska policija več oseb, ki jih je prišla zaradi širjenja vzemirijavih novic.

s Izdelovanje paste za čevlje so prepovedali vsem srbskim podjetjem. Zaloge paste in sirovine je bilo treba prijaviti v 10 dneh.

s Grof Miroslav Kulmer je prodal zagrebški občini večje posestvo za mestno regulacijo. Od čistega skupička je daroval 38 milijonov kun za poravnavo dolgov hrvatskega združništva, 15 milijonov kun pa je določil za ustanovo hrvatske vojne akademije in sicer v počastitev spmina svojega očeta, ki je bil prvi organizator hrvatske vojske v okviru bivše avstro-ogrške armade.

s V Zagrebu je umrl profesor dr. Vladimir Gugel. Med njegovimi številnimi deli sta značilna spisa: »Nemški vplivi na preporodarsko hrvatsko liriko« in »Iz zgodovine hrvatskega gledališča«.

s Dve smrtni nesreči. V Velenju je padel z 80 m visokega droga električnega daljnovoda delavec velenjske elektrarne in je obelzel na mestu mrtve. Padel je najbrž zato, ker je prišel v dotik z električnim tokom. — 52-letni posestnik J. Plemenitaš iz Tržišča se je, pri Rogški Slatini

NOVI GROBOVI

V Mostah v Ljubljani je odšel v večnost mož — posteljnjak, da malo takih: Jože Herfort, ki je dočakal visoko starost 77 let. Rajni Herfort je bil že v mladih letih zvest sodelavec rajnega dr. Janeza F. Kreka. Dasi je bil preprost delavec, je s svojim vzglednim življenjem bil vsej okolici svetilnik pravoga krščanskega življenja. Kot sodar je več ko 50 let delal v tovarni za klej ter si ni privoščil počitka in miru skoraj do zadnjega. Zadnja leta ga je začela mučiti huda naduha. Zilavi Jože Herfort pa ni kmolil. Prej ko slej je, kakor vedno v svojem življenju, zvesto hodil k službi božji, dasi je zaradi naduhe kmaj hodil. Zadnjikrat je bil v cerkvi sv. Družine pred 3 tedni. Takrat je znanecu povedal, da se boji poti proti domu, ker ga naduha tako tlačil, da nikamor ne pride naprej. In kmalu nato ga je stisnilo, da je zaspal v Gospodu, ko je skoraj do zadnjega zvesto služil Bogu, ravnanje se po gestu: Moli in delaj! Zapušča več preskrbljenih otrok, ki jim izrekamo svoje sožalje. Bog daj svojemu zvestemu služabniku obilno plačilo!

V Mariboru so umrli: 61 letni upokojeni železničar in hišni posestnik Schreiner Jože, 64 letni brivec Matija Vidovič, 68 letni skladatelj in glasbeni ravnatelj Emil Füllerkruss in 28 letni trgovski pomočnik Nikolaj Urbanc ter v Laporju gasilski vodja Frane Leskover. — V Višnjevku v Brdih je odšel v večnost znani vinogradnik 70 letni Anton Sirk. — V Črnučah so pokopali posestnika Rotarja Pavleta iz Podboršta. — V Hrastniku večji zdravstv. svetnik dr. Adalbert Jenko je umrl v Gradcu. V Mariboru so umrli: upokojeni železničar Edvard Krišnik; 66 letni gostilničar Adolff Spatzek, 79 letni žel. uradnik Tomaž Arlati, 96 letna preužitkarica Stefanija Vojvoda, 81 letni strojevodja v pok. Franc Golnar in 32 letna žena poškega delavca Pavla Šaupriova, po rodu Vizičarja iz Pesnice. — V Laškem je umrl Franc Ušić na Polzeli pa 56 letna majorjeva soproga Emilija Kolškova. V marib. okolici je umrla ga. Elizabeta Mačkova, stara 75 let. V Mariboru so še umrli: 76 letni bivši mesar Matija Berghaus iz Rogoške Slatine, posestnikov sin Stanko Bernot iz Šikol in posestnikova hči Roza Klobasa z Malenskega vrha. V Studencih sta umrli instalaterjev sin Alfred Kreuz in 68 letni žel. v pok. Alojz Brus. — V Gornjem gradu je zaspala v Gospodu Marija Šarb. — Pri Dev. M. v polju je umrl 75-letni mizar Franc Jakop. — V Varazdinu je odšel h Gospodu po večno plačilo župnik g. J. Lončarič. — V Ljubljani odšli v večnost: ekspeditor uprave »Slovenec« Slavko Markovič, 56 letna Nežka Sušnik, Marija Golob, Pavla Franetič, strokovna učiteljica Mara Pirčeva, 77 letni posestnik Jože Herfort iz Most. Jožica Novak roj. Šaplja, častni konzul Portugalske Dragotin Štrucelj, Fani Klauder, posestnica Jerneje Katarina roj. Dovč, Marija Šarb, trgovski sodruknik Jakliž Božidar, Marijeta Poljanec roj. Woblgemuth, uslužbenec Mohorjeve knjigarne Oden Jurij, Ivan Dovč, Ivan Jurca in Ana Roglič, Engelbert Leskovec. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

smrtno ponesrečil pri podiranju dreves. Deblo drevesa je padlo nanj in mu zlomilo hrbtenico.

s Zagrebška mestna uprava namerava v kratkem ustanoviti več komunalnih šol, v katerih bodo izobraževali uradniki občinske uprave.

s Na fronti je padel Mathias Wöhrndle, znan iz zimskih smučarskih tekem v Garmisch Partenkirchenu, najboljši nemški smučar na daljavo 25 kilometrov.

s Srbski kmetje si pomagajo sami. Vas Kriv. Vir blizu Knjaževca si je to leto na samem izviru Črne reke postavila elektrarno. Vse stroške, ki so bili združeni z graditvijo novega električnega podjetja, je prevzela zadruga, ki so si jo ta namen ustanovili tamošnji kmetje.

Robert L. Stevenson
in Poljanec
POBEGU UJETNIK
PRIGODE UJETA NAPOLEONOVEGA VOJAKA

»Gospod, videti je, da se nekam obočavljate, sem nadaljeval, izvlekel bankovec iz žepa in ga vrgel v krčmarja. To je moja stvar! Hočem se boksati s vami do prve krvi, ker toliko govorite tukaj. Če prvi prelujete mojo rdečo vodo, je tistih pet gvinej vaših in jaz grem z vami do vsakega posestnika, ki se vam ga zljubi imenovati. Če pa jo prvi jaz vam, potem boste priznali, da sem jaz boljši in da nimate nič proti temu, da grem, kadar se bo meni zljubilo in vršil svoje postavne posle. Ali ni to poštna ponudba, gospodje?« sem vprašal in se obrnil do navzočih.

»To je, da je!« so tulili kot en mož. Ne more biti bolj pošten, ne, ne more. Slecite sukno, gospod!»

Ta hlapec postave je v očeh vseh navzočih že izgubil in ves položaj se je zasukal v moj prid, kakor bi trenil; to mi je dalo poguma, da sem nadaljeval. Major je urno poravnal svoj račun brezbriznemu krčmarju, kajti pri vratih se je prikazal naš voznik, ki nama je namignil, da naj se požuriva.

»Tako, tako,« je vzklilnik moj nasprotnik. »Prekanjeni ste in zviti kot lisjak, kaj? Ampak jaz sprevidim vse, skozi in skozi sprevidim. Radi bi obrnili orožje, to bi vam bilo ravno prav, seveda!»

»Gospod,« sem mu odgovoril, »nemara sem res prozoren, da se vidi skozi mene. Če mi pa hočete izkazati uslugo, da vstanete se boste prepričali, da znam tudi vražje dobro udariti.«

»O, prosim,« je rekel, »o tem sploh nisem dvomil. Ej vi bedaki,« je nadaljeval obrnjen do navzočih, ali še ne vidite, kako vas ta človek vodi za nos? Ali ne sprevidite, da je zavlekel ves spor? Jaz trdim, da je francoski ujetnik, pa pravi, da se zna boksati! Seveda ste vsi pošteni domači možaki odkritega značaja, pa vendarle niste šleve, da bi se dali premamiti s francoskimi zvijačnostmi, katerih je polni! Samo pogledite tega človeka! Pogledite njegove noge! Ima kdo v tej sobi take noge? Pogledite samo, kako stoji! Ali kdo izmed vas in vaših tako stoji? Stoji krčmar tako? Z velikim, debelimi črkami kot nad vrati zunaj mu stoji napisano na obrazu, da je Francoz!»

To je bilo vse lepo in moj položaj bi bil vse drugačen, če bi se bil celo smejal tem besedam, toda bilo mi je jasno, da bi se ljudje kmalu obrnili zoper mene, če bi ga pustil še naprej gobezdati. V tej stiski mi ni prišlo na um nič boljšega kakor da sem se delal togotnega in planiti iz hiše. Sem se zadržal. Vi se upate reči, da ste Anglež, pa se ne marate boriti z menoj? Kaj takega si ne

dam dopasti! Odhajam iz tega prostora, kjer sem bil tako kruto žaljen. Nate, prosim, koliko sem dolžan? Računajte vse in mi dajte nazaj bankovec, ki sem ga vam dal kot vlogo za boj! Tako rekoč sem pomolil krčmarju celo pest srebrnega denarja.

Krčmar se zvest svojemu stanu ni hotel nobenemu zameriti, in ni imel nič proti mojim besedam. Položaj mojega nasprotnika je bil sedaj naravnost obupen. Mojega tovariša je že izgubil in tudi mene bo zdaj zdej izgubil. Urno je vzel klobuk in lasuljo iz črne žime in jaz sem videl, da je potegnil širok plašč s kapuco in majhno torbo izpod svojnega ogrinjala. »Za vraga!« sem rekel sam pri sebi, mar hoče lopov še za menoj?»

Toliko da sem bil zunaj, mi je bil pisal že za petami. Pri mesečini sem mu dobro videl v obraz, na katerem se je izražala velika odločnost in neomajni mir. »To pa ni navaden pustolovec!« mi je šinilo v glavo. »St. Ives, opraviti imaš s trdim človekom! Krvni pes, podlasica te zasleduje; kako se ga boš otreel?»

Voz me bo — tako sem domneval — čakal kake pol milje daleč na poti, ki sem zdaj po njej stopal. Rekel sem si, da bo nasprotnik najsi je birič ali navaden človek, kmalu hočeš nočes odnehal potem, ko bo tekel nekoliko minut. Toda ravno o pravem času mi je šinila druga misel v glavo. Temu vsiljivcu ne sme priti voz pred oči!

Tedajci sva dospela do križpota. Na levo se je odcepila od drevja zasenčena temna soteska in niti en lunin žarek ni predrl skozi mogočne veje. Na slepo srčco sem zavil v sotesko, molčeči lopov pa za menoj. Ne da bi izpregovoril le besedico, sva nekaj časa trdo stopala po zamrznjenih lužah.

Iznenada se je zakrohotal:

»Ta pot ne drži h gospodu Martenu.«

»Ne? Je pa moja pot.«

Iznova sva umolknila. Morebiti sva tako stopala kake pol ure dalje kar se je cesta vnovič zavila in iznova bila v svetli mesečini. Moj nasprotnik, ki je vztrajno stopal po ledu in se zdaj pa zdaj opotekel, se mi je v svojem plašču okrog ramen, s torbo v roki videl tako izpremenjen, da ga skoraj ni bilo mogoče prepoznati, tako izpremenjen v vsakem pogledu razen v svojem omlednem, prepirljivem, pedantnem vedenju, ki je kazalo, da je veliko sedel na visokih pisarniških stoli. Opazil sem tudi, da je bila njegova torba težka, in na teh opazovanjih sem si naredil načrt.

»Ravno pravšna noč, gospod,« sem pričel.

»Kaj bi rekli, če bi midva malo tekla? Zebe me že v vse prste na nogah.«

»Ej, z največjim veseljem,« se je glasil odgovor.

Glas mu je zvenel zelo samozavestno. Stvar mi ni nič kaj ugajala. Toda preostajala mi je samo ta pot razen surove sile, za nasilno dejanje pa je bilo še dovolj časa. Spustil sem se torej v dir, on pa seveda za menoj. Topot najinih korakov po trdih tleh se je gotovo slišal miljo daleč. On pa je bil pričel teči en korak za menoj in je obstal v enaki razdalji. Čeprav je štel več let in čeprav je nosil težko torbo, vendar ni zaostal za las za menoj. S takim človekom je sam zlodej lahko tekkel za stavo! Meni je bilo tega dosti.

Ustavil sem se in ob mesečini jezen strmel vanj.

»Dovolj je te trparijel!«

On pa se je okrenil in mi sicer bled, toda brez najmanjšega strahu pogledal v obraz.

»Kakor vam je drago. Preizkusili ste me v teku, zdaj pa lahko poskušate še s skokom v višino. Konec bo vedno eden in isti. Ampak samo na en način se lahko konča.«

Zavihtel sem palico nad glavo in mu odgovoril:

»Mislim, da se zavedate, kako se lahko konča. Sama sva, noč je, in jaz sem odločen, da grem do skrajnosti. Se nič ne bojite?«

»Ne,« je dejal, »še malo ne. Sicer se ne znam boksati, vendar nisem strahopetec, kakor ste bržkone že spoznali. Tudi bo vsa zadeva bolj enostavna, če vam že zdaj povem, da imam orožje pri sebi.«

Kakor blisk sem zamahnil s palico proti nje-

govi glavi, toda takisto urno je odskočil, in v istem trenutku se mu je zasvetila pištola v roki.

»Zdaj pa imam zadosti, moj francoski ujetnik!« je vzklilnik. »Vendar bi mi bilo neljubo, če bi imel vaše življenje na vesti.«

»Meni tudi, sam Bog ve!« sem odvrnil, povelsil palico in gledal človeka, ne brez občudovanja, to moram reči. »Slišite, eno pa ste nemara prezrli. Kaj mogoče je namreč, da se vam pištola ne sproži.«

»Imam dve,« je odvrnil. »Nikdar ne grem brez dveh na pot.«

»Vsa čast vam! Vi torej lahko skrbite sam zase; to je prav lepo. Vendar moj dragi, ogledala si bova vsa zadevo popolnoma nepristransko. Vi niste bojzljivec, kakor tudi jaz nisem, obadva sva možaka dobre glave. Jaz imam svoje vzroke, najl so taki ali taki, da obdržim svoje zadeve sam zase in da hodim sam okoli. Zaradi tega vas vprašam: zdajle prav odločno: Mar sem videti, kakor da bom dal dopasti vaše neprestano in, oprostite, prosim, nad vse nesramno vmešavanje in ingerence v moje zasebne zadeve?«

»Zopet francoska beseda,« je rekel docela mirno. »Vrag naj vzame vaše francoske besede. Doda se mi, da ste vi sami Francozi!«

»Imel sem mnogo priložnosti, da sem se učil francosko, in sem jih dobro uporabil,« je rekel. »Malo je takih, ki bi bolj poznali podobnosti in razlike obeh jezikov.«

»Za božjo voljo,« je bruhnilo iz mene, »vsa v eni reči, prosim, umirite mojo radovednost! V imenu vsega, kar je skrivnostnega, kdo in kaj ste vi?«

Kdo in kaj pa ste vi?

»Nimam vzroka, da bi me bilo sram mojega imena in mojega posla. Jaz sem Thomas Dudgeon, pisar pri gospodu Danielu Romainu, odvetniku v Londonu. Naslov naše pisarne je: Aigh Holborn, gospod.«

Sele radost nad olajšanjem mi je pokazala, v kakšnem strašnem stanju sem moral biti. Vrgel sem palico po tleh in vzklilnik: »Romaine? Daniel Romaine? Stari gospod z rdečim obrazom in ogromno glavo, ki hodi oblečen kot kakšen Kveker? Dragi prijatelj, dajte, da vas objamem!«

»Ne dotaknite se me!« je ugovarjal Dudgeon slabotno.

Jaz pa ga nisem hotel poslušati. Zdaj, ko me je vsa razburjenost minila, rpi je bilo, kakor da je tudi minila vsa nevarnost. Pištola, ki jo je še vedno držal v roki, se nisem bolj bal kakor torbe, ki jo je nosil in zdaj držal pred seboj, da bi se obranil mojega objema.

»Ostanite proč od mene, sicer streljam, vam rečem! Za božjo voljo, pazite se vendar! Moja pištola.«

Toda naj je brbljal, kar in kolikor se mu je zljubilo. Hočeš, nočeš sem ga potegnil k sebi na prsa, ga pritisnil k sebi in poljubil njegov grdi obraz kakor ga gotovo še nikdar nikdo ni poljubil in ga nikdar zopet ne bo. Pri tem sem mu premaknil lasuljo in vrgel klobuk z glave. Ko sem ga držal v objemu, je venomer meketal kot ovce pod nožem klavca. Ves prizor se mi vidi zdaj, ko se spominjam nazaj, takšen, da ga z ničemer ne morem primerjati, pa tudi nespamet in neumen. V resnici sem se vedel kot norec, ko sem se tako lotil Dudgeona, on pa tudi nič bolje kot norev, ker me ni ustrelil. Toda če je na koncu dobro, je vse dobro!

(Nadaljevanje prihodnjil.)

»Vi strahopetni pes.«

Pes - pismonoša na bojišču

Pasja uprega na severnem tečaju

Skupina lovskih psov

Najzvestejša žival

Že v starodavnih časih jo je človek udomačil, zakaj psa vidimo upodobljenega že na starih egipčanskih in asirskih spomenikih. Priradopisci menijo, da izvirajo mnogovrstne pasje pasme od več vrst divjih psov, predvsem pa od volkov.

Izmed čutov je psu najbolj razvit voh. Že od daleč zavoha svojega gospodarja, izsledil lovu divjačino, varnostnim organom hudodelca itd. Na bojiščih jih s pridom uporabljajo pri iskanju ranjencev.

Lovski psi imajo podolgovato glavo in mehtrava ušesa. Jazbecar je zicknjena, okroglega trupla, s katerim se dobro kreta v podzemeljskih luknjah, kjer lovi jazbece, lisice itd. Ovtarski pes nas spominja na volka in je dober čuvaj. Priljubljen domač pes je koder, ki je krajših nog in kodraste dlake. Široko glavo imajo razne doge, močni in dobri čuvaji, ki radi popadajo, če jih dražimo. Dolgodlakasti psi so veliki bernardinci, ki so v gorovju že mnogim ljudem rešili življenje. Hlet je mršavega, vitkega trupla, dolge glave in visokih nog.

Najnevarnejša pasja bolezen je steklina. Ljudem, ki jih je obgrizel stekel pes, ubrizgajo posebno cepivo, ki skoraj vedno pomaga. V pasjem črevesu se zaredi včasih trakulje, ki prehajajo tudi na človeka in živali ter povzročajo čisto opasna obolenja. Nevarno je torej za vse, zlasti za otroke, če prihajajo z listi in usti v dotiko s pasjim gobcem.

Pes je umna žival in se marsičesa priučil, o čemer smo se mnogi že prepričali pri pasjih nastopih v raznih cirkusih.

Bernardinci rešujejo popotnike izpod snega

Psi — ovčjaki

KRALJIČEK

Ljudska novost Podomolje France Premrl

Toda Francka ni več prišla. Napadla jo je buda pljučnica in čez šest dni je že umrla. Osirotelemu dečku niso ničesar povedali o nesreči, ki ga je zadela. Tem bolj prijazne in ljubeznive pa so bile do njega usmiljenke; toda večkrat so se morale naglo odstraniti, ko je otrok povpraševal po materi, ker so se jim ulile iz oči solze.

Osem dni po pogrebu rajne Francke je prišel čevljar, da bi vzel s seboj fantička. Bil je tako bled, prepadel in shujšan, da ga deček na prvi pogled ni spoznal. Nato pa je otrok takoj vprašal:

»Kje je pa mama?«
Čevljarja je grozno davilo v grlu. Zadržal je reket z ogrožajočim glasom:
»Mama je g... k stari teti Lizi v Trg

»Mama je odšla...«

in mora nekaj časa tam ostati... Pozneje se vrne zopet... Janezek, pojdi sedaj z menoj... Lepo se boš imel doma... Vse ti bom naredil, kar si boš pozelel.

Nato se je naglo okrenil in šel nekaj korakov po vezi. Šepajoč je stopical fantiček za njim. Usmiljenke so zajokale skoraj na glas. — Ko se je čevljar malo umiril, je vzel otroka v naročje in odšel z njim.

Doma v hiši je predla žalost mračne, črne nenace po vseh prostorih. Lahkomiselniemu Vetrnjaku bi se niti ne sanjalo ne, da bo prišla nesreča tako naglo in ga tako strašno zadela. Čim manj se je je nadejal, tem huje ga je sedaj potrla. Skoraj ni mogel verjeti, da je izgubil Francko, svojo ljubljeno ženo, zdelo se mu je nemogoče, da bi bilo to res. Neke še nikdar občutena bolelost mu je glodala v sreu, še skoraj huje ga je mučilo sočutje z otrokom. Kaj naj počne ubogi, šepavi nebogljeneč brez matere, na katero je bil tako močno navezan? Bridko mu je bilo gledati, kako otrok pogreša mater. Večkrat je šel deček išoč ven na vrt, na travnik ali okrog hiše in klical: »Mamica!... Mamica!« — Ko je prišel zopet skozi vrata, je vpraševal: »Kaj je tukaj mama? Ali še ni prišla?« — Ponoči je spal mali pri očetu v kamri, kjer mu je postavil posteljico poleg sebe. Vsako noč se je po večkrat zgodilo, da je otrok klical mamico ali se v spanju z njo pogovarjal. To je bilo za čevljarja tako presunljivo, da ga je večkrat premagal krčevit jok. Da bi deček malo pozabil na mater, mu je kupil raznovrstne igrače; toda malček se je igral z njimi le kratek čas, potem pa je zložil vse igrače skrbno v omaro, ker jih je hotel ohraniti lepe in nepokvarjene, da jih pokaže mami. Dvakrat na dan je prišla od sosedovih stara Mihovka, ki je skuhała za čevljarja in otroka in opravila nujna gospodinjinska dela. Usmiljeni stari ženi je šlo upanje in čakanje fantičkevo in njegovo neprestano vpraševanje po mamiči globoko do srca. Premišljevala je večkrat, ali bi ne bilo najbolje, da pove otroku golo resnico. Nekoč mora itak zvedeti. Tu je

pritekel nekega dne deček glasno jokajoč skozi kuhinjska vrata in klical:

»Mati Mihova! Mati Mihova!«
»Janezek, kaj pa je, za božjo voljo?« je vprašala prestrašeno stara žena.
»Kovačeva Tončka je rekla... Kovačeva Tončka je rekla,« je hlipal fantek, »da se moja mama nikoli več ne vrne. Grobar Miha da je pokopal mamo tam doli pri Svetem Danijelu.«

Starki so se ulile debele solze po licih. Zaprla je kuhinjska vrata, susedla na stolico, potegnila fantička k sebi, položila njegove roke med svoje in rekla z mehkim glasom:

»Tončka je neumna punčara. Nikar več ne jokaj, Janezek. Pomenila se bova nekaj pametnega... Glej, ko si bil ti v bolnišnici, je prišel naš Gospod, ljubi Bog, in je vzel tvojo mamico s seboj, v nebesa.«

»V nebesa,« je zaklical otrok z lesketajočimi očesi. »Potem pride mama zopet nazaj. Ljubi Bogec ji bo že pustil oditi.«

»Janezek, poslušaj. Kdor je že v nebesih, ne gre več nikdar ven. V nebesih je tako lepo, in naš ljubi Bogec je tako dober in ljubezljiv, da hoče mama vedno tam ostati. Če bi jo ljubi Bog poslal proč, bi se grozno jokala.«

»Pa kaj nima mamica mene nič več rada? Jaz nisem kriv, če sem bil bolan,« je tožil fantek.

»O, mamica te ima sedaj še veliko bolj rada kot pred boleznijo. Vedno gleda za nebesem dol nate in prosi nebeskega Očeta, da te pusti, da prideš gor k njej.«

»Potem ne ostanem nič več tukaj. K mamiči grem v nebesa. Nebeški Oče me bo že pustil noter.«

»Sam od sebe ne more nihče v nebesa.«

»Moj ljubi otrok, sam od sebe ne more nihče v nebesa. Moraš počakati, da pride pote nebeški Oče ali pošlje angelčka, da te vzame.«

»Kdaj pa pride nebeški Oče ali angelček?«

»Teja žal sama ne vem. Zgodi se lahko vsak dan, traja pa lahko tudi več časa — prav tako, kot se zdi ljubemu Bogu prav.«

»Brž — brž — moram k mami. Nič nočem čakati.«

»Janezek, bodi pameten! Hočem ti nekaj povedati. Sedaj moraš biti prav priden in rad moraš moliti in nič več jokati, pač pa raje veseli biti, potem te bo imel ljubi Bogec rad in te bo poklical prej k mami.«

Dečkove oči so se začele zopet svetlikati in gledajoč v staro ženo je rekel:

»Tudi jaz imam ljubega Bogca rad. Gotovo me pusti k mami.«

Nato je capljal ven na vrt. Čez nekaj časa je čepel na ograji in molil pol pojoč, pol govoreč pesmico, katero ga je naučila nekoč mamica:

»V nebesih sem doma, to glasno pravita

mi zemlja in nebo in vsaka stvar lepo.

V nebesih sem doma, svet sreče mi ne da, zame vsa zemlja ta dežela tuja je.

V nebesih sem doma, kjer družba zvoljona se skupaj veseli in k sebi me želi.

V nebesih sem doma, tam Jezus krono da, tam je moj pravi dom, kjer večno srečen bom.«

Stari ženici so zopet tekle solze po licih. Naslednjo noč je divjala silna nevihta nad dolino; gori v planinah se je usula tudi toča. Toda zjutraj je zasijal zopet lep, kristalnojasen dan, ki ni razen naraslega vaškega potoka pravi nič spominjal na ponočno neurje.

Ko je prišel čevljar, ki je imel delo pri bližnjem sosedu, opoldne domov, ni bilo dečka Janezka nikjer. Mihovka je izjavila, da se je otrok nekaj časa igral na vrtu; ko ga potem ni več videla, je menila, da je pri očetu. Povpraševali so po njem po vseh sosednjih hišah in ga iskali po vasi od enega konca do drugega, pa nikjer ni bilo ne duha ne sluha o pogrešanem otroku. Čez nekaj časa je povedal Strgarjev

Strgarjev Blaž.

Blaž, neglušen občinski revež, da je videl fantička na mostu nad vasjo, ko je gledal v potok. Voda je bila od ponočnega naliva še vedno zelo narasla in deroča in motni valovi so gnali s seboj prod in drobilj. Tedaj je bilo skoraj brezdvomno, da je padel deček v potok in utonil. Ljudje so prebredli vso strugo navzdol in preiskali tudi vse jezove in kanale, toda ves trud je bil zastonj. Slednjic so morali opustiti celo upanje, da bi dobili vsaj truplo otrokova.

Čevljar Lovre je bil kot iz uma. Ruval si je lase, tekal brez klobuka po cesti gor in dol in rjul kot smrtno zadeta zver. Mihovki je očistal, da ni boljše pazila na edinega ljubega otroka. Stara ženica se ni nič branila, ampak le jokala. Nato je skušala obupanega očeta tolažiti.

»Glej, Lovre,« je rekla, »kar Bog stori, vso prav stori. Kdo ve, če ni nesreča za Janezka v srečo. Vedno se mi tako dozdeva, da je prišla Francka in vzela svojega otroka.«

»Kaj pa mojega otroka? Saj je tudi moj otrok!« je zavpil čevljar.

Potem je hipoma popolnoma utihnil in je čepel cele ure dolgo na enem in istem mestu v sobi in topo buljil pred se.

Minil je tako en dan in ena noč. Drugi dan opoldne se je pa zaslislal pred čevljarjevo hišo radosten vzklík:

»Kraljiček ni mrtev. Kraljiček je odletel na Medgorje.«

(Nadaljevanje prihodnjic.)

NAŠI VELIKI MOŽJE

Oton Župančič

V pesmi se je med modernimi najvišje dvignil Oton Župančič in je postal tako naš največji pesnik, prvi za Prešernom.

Rodil se je na Vinici v Beli Krajini leta 1878. Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu in v Ljubljani med leti 1888 in 1896. Po zrelostnem izpitu je odšel na Dunaj in tamkaj na vseučilišču študiral zemljepis in zgodovino ter bil nato leta 1903 pol leta profesor na gimnaziji v Ljubljani, pa je učiteljsko službo opustil, postal domači učitelj in književnik. Pozneje mestni arhivar v Ljubljani, urednik »Ljubljanskega Zvona«, sedaj pa je že dolgo dobo vodja gledališča v Ljubljani. Obenem mu je bila kot pesniku dodeljena čast člana slovenske Akademije znanosti in umetnosti.

Ze v šesti gimnaziji se je Župančič oglašil s svojimi pesmimi naprej v »Vrtcu« in »Angelčku«, potem v »Domu in svetu«, nazadnje v »Ljubljanskem Zvonu« in končno v samostojnih pesniških zbirkah. Prvotne mladostne pesmi, zlasti mladinske, so zelo ljubke in nazorne ter silno preproste in jasne, saj se je učil pri Gregorčiču, Askercu in Levstiku, pri pesnikih, ki so prav tako domači in preprosti. Pozneje pa je na Dunaju prišel pod vpliv sodobne francoske pesmi in po nji je uvedel Župančič tudi k nam moderno pesem nove romantike in tako imenovanega simbolizma.

Miselno je tudi Župančič izšel iz realizma, kot drugi naši moderni. V svetovni pesmi tistega časa pa je dobil novih pobud in pogosto zašel v preveliko miselno svobodo. Kot mladenič je zapel premnogo kar presvobodnih pesmi, nekatere so bile vse predaleč od miselnosti našega globoko vernega človeka. Ta mladeniška razposajenost, kakor smo jo omenili tudi pri Cankarju, se dá razbrati posebno iz pesmi v sredi 90ih let prejšnjega stoletja. Vse te prvotne pesmi je Župančič zbral v zbirki »Ča ša o pojnosti« l. 1899. Kot prešeren fant je pesnik zapel v tisti zbirki mnogo ljubavnih pesmi, veselih in jedkih, pa tudi mnogo kar kulturno bojnih. To je bila zares viharna časa! V oblikovnem pogledu pa pomeni ta zbirka mnogo novosti v našem pesništvu, posebno glede tega, da je sedaj veljala vse muzikalnost in melodioznost, ne pa več rima in strogo predpisani stih.

Pa se je to fantovstvo in ta razbrzdanost tudi v Župančiču kmalu podela. Iz mladeniča je dorasel v moža, iz razposajenosti v resnost. Prišel je za pesnika čas, ko je hotel »izmeriti daljo in nebesko stran«, kakor je zapel v novi zbirki leta 1904, ki jo je naslovil pomembno: »Cez plans«. Tedaj je pesnik že šel iz polnočnih senc v luč, k dnevu in svetlobi. V ti zbirki so posebno lepe in globoke pesmi z naslovom Manom Josipa Murna. Ta venec prelepih žalostnih je namreč posvečen umrlemu pesniku in prijatelju Josipu Murnu in se začinjajo s pretresljivim klicem: Grobovi tu! Lijo... kot nenasična žrela! Obenem se je pesnik že v tej zbirki zavedel, da mora stopiti na Prešernovo pot. Njegove rodoljubne pesmi so posebno lepe in globoke, najlepši med njimi sta oni Z vlakom in Duma iz poznejših zbirk.

Ko je premeril daljo in nebesko stran, je šel pesnik Župančič tudi vase, na globoko je zaoral v svojo dušo in začel razmišljati vse resneje kot spočetka o Bogu in duši in namenu življenja. Začel se je tako rekoč pogovarjati sam s seboj in nam leta 1908 podaril tretjo zbirko s pomembnim naslovom: »Samogovor«. V njih se je tudi že resno pogovarjal s svojim Bogom. V ti zbirki se je že otresel prejšnjih tujih vplivov in se zelo osamosvojil. Njegova duša je zagospodovala nad telesnostjo, duh nad tvarjo. V ti zbirki je pesnik že dorasel, že se je povzpela na vrh.

Iz vseh teh zbirk je končno izdal »Mlada pota«, zbirko, ki je vanjo sprejel vse svoje najlepše pesmi iz vseh prejšnjih zbirk, končno pa je izdal še »Naše besede«, prelepo pesnitev naši domači besedi, lepemu slovenskem jeziku.

Posebno visoko se je Župančič dvignil v naši mladinski pesmi, tako da ga po pravici imenujemo našega najboljšega mladinskega pesnika. Kdo ne pozna njegovega Cicibana, njegovih ljubkih

Sto ugank, njegovih Palčkov Poljančkov, Lahkih nog neokrog in Pisani?

Tudi kot dramatik je Župančič velik, dasi imamo izpod njegovega peresa le eno pomembno dramo, namreč Veroniko Deseniško, delo, ki je sicer morda kot drama nekoliko težka zlasti za uprizoritev, a je zopet prelepa v dramatski obliki.

Prav posebno velik pa je naš pesnik kot prevajalec, nedvomno naš največji in najboljši prevajalec skoraj iz vseh evropskih jezikov. Najlepše prevode imamo izpod njegovega peresa iz največjega evropskega dramatika Shakespearea (Seks-pirisa), saj nam je prevedel: Hamleta, Beneškega trgovca, Macbeta, Julija Cezarja, Romeo in Julija, Sen kresne noči itd. Poleg tega pa še številne druge najlepše umetnine iz svetovne književnosti, da omenim le versko igro Slehernik, Noč po izdaji, Teta Liza, Striček Pons itd. itd.

Župančič je tudi velik tvorec in ustvarjalec naše slovenske besede, kajti kot pesnik in prevajalec nam je nanovo ustvaril premnogo lepih slovenskih besed, ki jih doslej nismo imeli. Njegova pesniška beseda je kar najbolj tekoča in naravnost pojča. Zato pa zaradi visoke vrednosti njegovih pesmi in drame, zaradi ljubkega pesniškega dela za naše otroke in zaradi izredno dragocenih prevodov, štejemo po pravici Otona Župančiča poleg Prešerna za našega največjega moža, tvorca in umetnika naše blaglasne slovenske besede.

PRAVNI NASVETI

Zaplomba blaga zaradi kršitve oskrbovalnih predpisov. Izdana je odredba ki predpisuje, da se mora v vseh primerih kršitve predpisov o ureditvi proizvodnje, oskrbe, potrošnje in cen odrediti zaplomba zadevnega blaga. Če bi bil nato obtoženec oproščen, sme zahtevati izkupiček od prodaje zaplenjenega blaga.

Advokatski stroški siromašne stranke. B. C. V neki pravi ste imeli pravico revnih in vas je zastopal odvetnik, ki ga je postavila odvetniška zbornica. Pravdo ste sicer dobili, pa je nasprotna stranka med tem prišla v tak položaj, da vam ne more prav nič plačati. Sedaj je pa vaš odvetnik poslal vam račun in zahteva, da mu plačate stroške. Vprašate, če mora tudi stranka, ki ima pravico revnih, plačati svojega zastopnika. — Po odvetniškem zakonu ima odvetnik, ki je postavljen stranki, ki je dobila pravico revnih, pravico zahtevati od nje nagrado, ako je prišla stranka v položaj, da more plačati. Če so se torej vaše imovinske razmere toliko spremenile na bolje, da se da odvetniška nagrada nasproti vam izterjati, jo boste morali plačati. Vaš odvetnik ni dolžan toliko časa čakati na plačilo svoje nagrade, ko vam bo nasprotnik poravnal glavne in stroške. Ko boste vi svojega odvetnika plačali, boste še vedno lahko od svojega nasprotnika terjali povračilo že prisojenih pravnih stroškov. Prisojena stroškovna terjatev zaostara v 30 letih in bo verjetno tekom tega časa tudi vaš nasprotnik prišel do imetja, da boste lahko uspešno terjali povračilo svojih stroškov.

Žrtve potresa na Turškem.

Pred kratkim je bil v Turčiji hud potres, ki je povzročil sledoče žrtve: V Erbanu je bilo 418 mrtvih in 480 ranjenih, v Niksi 53 mrtvih, 120 ranjenih. Potres je popolnoma porušil 2155 hiš, med njimi v Erbanu 1654. V drugih krajih je bilo 14 hiš popolnoma porušeni, 40 pa delno. Prebivalstvo je v barakah in v taboriščih.

s Doktor teologije na papeškem vseučilišču Gregorianum v Rimu je postal zagrebški nadškofski tajnik Stjepan Lacković. Čestitamo!

ZA FANTE OD FARE

IZ DNEVNIKA SPORTNIKA TOMAŽA

Veselje na smučeh

Na Silvestrovo je ves dan snežilo. Bledobola koprena je zakrila vse razgledne in pokrajine, včeraj še sončna in vesela, je postala nekam otožna. To pa fantom ni jemalo dobre volje. Zjutraj so se spet zbrali na klanec pod cerkvijo in trenirali od tam v gosjem redu za svojimi učitelji. Ti so jih učili nekaj časa solskih likov na smučeh, ko pa so se tega naveličali, so jih vodili na slepeč ali na pšaot, kakor so imenovali daljše izlete.

Skupina, v kateri je bil tudi Tomaž, je imela posebno podjetnega učitelja. Pri solskih tihkih jih je vodil, da bi pohiteli, potem pa jih je vodil na vrhove s prostranimi razgledi. Pot, za katero so porabili po dve uri poštenega vzpona, je pomenila vselej novo doživetje. Ah, koliko je bilo veselja, ko so se na Silvestrovo popolne vračali v dolino! Ker je bil novinec precej vlažen, so se spuščali kar naravnost po hudi strminah. Zdaj pa zdaj je koga vrglo v sneg in ga rnilo globoko v belo odejo, v naslednjem hipu pa je bil spet na nogah in drvel za družbo, ki mu je že izginila pred očmi. Ko so prispeli spet v vas, je učitelj pohvalil vso fanto, ki so zvoztli brez pike, ostale pa je skregal in jim privoščil, da so bili mokri do kože.

Ko se je Tomaž preoblekel, je zaprosil tovariša, da bi ga pustili samega v sobi. Kaj prida goreče jih ni bilo treba prositi, ko se jim je itak mudilo v hotel, kjer so vsak večer pred večerjo plesali. Ah, Tomaž je bil nepreviden. Dr. Karl Diem, vodja tečaja je je vprašal, če zna srbske narodne plesne. In ko je Tomaž povedal, da so mu kolikor toliko znani, je moral še obljubiti, da jih bo pokazal na silvestrovi študentovski zabavi. Tako je stal pred važno nalogo: izbral si je gramofonsko ploščo in si sestavil ples — napol po narodnih motivih, napol pa po fantaziji.

Ko je opravil svojo generalno preizkušnjo, ga je zamikalo v cerkev ki je stala lepo razsvetljena, na bregu nad vasjo. Župnik je spovedoval, farani pa so molili rožni venec; moški naprej in ženske so odgovarjale.

Silvestrovanje študentov telesne vzgoje je poteklo seveda brez alkoholne pijače. Dobili so dvojne obroke večerje, po vrhu pa še krožnik sadja. Tiroleci so pili svoje redke vino; tudi Tomaž bi si rad privoščil kozarček ali dva, toda preden so odšli na smučki tečaj so morali obljubiti, da tam ne bodo niti pili niti kadili. Častno besedo so dali dr. Diemu in to je bilo treba držati.

Ko so se vrstili žaljivi in pevski nastopi tovarišev, se je Tomaž pripravil na svojo plesno točko. Napravil se je v bosonoznega Turka s širokimi hlačami, ki so padale čez kolena, pa s pisanim pasom, turbanom, brki in z noži za pasom. S svojo točko je žel nepričakovano dober uspeh. Vrtel se je kakor kolovrat, skakal do stropa in udarjal po tleh, da je bilo veselje. Nekaj močnega in voharnega je bilo v njegovem plesu in tako ga je izčrpal, da je skoraj omagoval, ko je šla gramofonska plošča h koncu. Vihar navdušenja s ploskanjem brez konca in kraja pa je bil za Tomaža najlepša nagrada.

V sosedni gostilni je igrala vsaka godba na pihala. Tomaža je zanimala prav zaradi tega, ker jo je vodil domači župnik. Pomešal se je med goste in jih opazoval. Godci so imeli pristne stare narodne noše, kakršne vidiš na Tirolskem samo že ob posebnih priložnostih: na glavi cilindri, modro sukno, rumen telovnik s srebrnimi gumbi, kratke hlače in bele nogavice. Plesali so kakor pri nas na kmetih, pili pa mnogo manj. Ljudje tudi niso čakali počnočne ure v gostilni, temveč so se porazgubili še okrog desete in enajste ure.

Na novega leta dan so študentje počivali. Katoličani so šli k maši, drugi pa so se odpravili na izlete ali pa so si privoščili nekaj ur prijetnega počivanja v toplih posteljah. Novo veselje se je polastilo tečajnikov, ko je zapihal sever in pregnal oblake, ki so zakrivali sonce. Doživeli so še vrsto lepih dni, ko je sonce žarelo v hotenje, da so jih oči bolele. Veter je

(Nadaljevanje na 11. strani spodaj.)

V rožah je zdravje

Arnika, brdnja, gorski kokovičnik, sv. Antona roža — Arnica montana — raste po svetlih gozdovih, planinskih travnikih in pobočjih. Cvete od junija do avgusta. Med časom cvetenja nabiramo cvetove, mlade liste in stebelca — flores et herba arnicae.

Pri živini uporabljamo arniko skoraj vedno le zunanje. Cvetje, listje pa tudi nekaj korenin namočimo v dobrem žganju ali špiritu in postavimo na sonce za 14 dni. Po tem času odlijemo špirit in ga shranimo v dobro zamazani steklenici. Pred uporabo ga močno razredčimo z vodo! Navadno vzamemo eno žlico tinkture na kozarec vode. V živilozdravništvu rabimo to tinkturo za natiranje pri konjskih kolikah, utrujenosti v nogah, oteklinah, zmečkaninah, za izmivanje starih in svežih ran, poškodb in zmečkanin. Tudi za ohromelost in revmatizem je tinktura izborna. Na rane poglagamo platnene krpe, ki smo jih namočili v arnični tinkturi. — Za odrgnjeno kožo in za vrezane rane uporabljamo mažo, ki smo jo skuhalih iz enakih delov zmečkanih cvetov arnike, svinjske masti in rumenega voska.

Pelin — Artemisia absinthium — raste pri nas po vrtovih in je znano ljudsko zdravilo. V lekarni poznajo pelin pod imenom — herba absinthii. V živilozdravništvu rabimo celo rastlino, ki jo nabiramo tik pred cvetenjem, da dobimo še cvetne vrške. Posušimo jo med večkratnim obračanjem v senčnem in zračnem prostoru. V glavnem pomaga in pospešuje pelin prebavo, zato ga pokladamo, seveda le par rastlin, v krmo živini. Pri boleznih v želodcu dajemo konjem v prah zdrobljen pelin ali pa kuhamo čaj in sicer rabimo za enkrat 20 do 25 gramov pelina. Če le mogoče, ne dajemo pelina molzni živini, ker prehajajo grenke snovi v mleko, ki potem pogreni.

Slez, navadni slez, beli popelj, ajbiš — Althaea officinalis — je znana velika rastlina, ki jo pri nas goje po vrtovih. V živilozdravništvu rabijo le korenino — radix althaeae. Korenino nabiramo v jeseni od 2 do 3 let starih rastlin. Sveže rastline olupimo, zrežemo na kocke in posušimo. Slezove korenine rabimo kot čaj pri vnetju dihal, kašlju, katarju in izcedkih. Izborno pomaga tudi pri katarjih v nosu, vratu in pljučih. Tudi želodčni in črevesni katar se baje hitro popravi. Ajbiš pa lahko dajemo tudi v svaljkih, in sicer kuhane po 100 g konjem, goveji živini pa po 200 g. Slez vsebuje precej sluznatih snovi, ki so prijetnega okusa. Zato uporabljamo ta slez pri drugih grenkih zdravilih, da jih z njim mežamo in tako napravimo svaljke za živino užitnejše.

Konoplja — Cannabis sativa; od nje rabimo v živilozdravništvu le olje, ki ga pomežanega z petrolejem, uporabljamo proti zajedalcem; ušem, bolham itd. Konopljno olje, pomežano z vodo, pa je izborno zdravilo pri opeklinah. Samo konopljno seme pa dajemo po nekaj žlic na dan kravam, ki so sicer zdrave, a se nočejo pojati.

Košutnik, rumeni svišč, encijan, gorečica — Gentiana lutea — je rastlina, ki raste po pašnikih v srednjih Alpah in po njihovem severnem predgorju. Korenina — radix gentianae — je silno zdravilna in grenka. Korenine koplje mo v jeseni ali zgodaj spomladi, jih očistimo, razrežemo in posušimo. V živilozdravništvu rabimo v prah stolčene korenine proti slabih prebavi, slabemu teku, raznim boleznim v želodcu in črevesju, dva ali trikrat na dan, in sicer damo konjem po 1 žlico, prašičem pol, goveji živini pa po dve žlici na dan. Ker pa je korenina silno grenkega in zoprnega okusa, zdravimo živino z encijanom v obliki svaljkov, ki jim primešamo otrobov in medu.

Posušil vlažno belo odejo, ta pa se je spremeni v pršič, tako prijeten za jadranje in oranje po klanjih. Preden so končali s tečajem, so bili že vsi lepo od sonca zagoreli. Neradi so se poslovili od vasice, kjer so doživeli toliko lepih dni na smučeh.

Pisane zanimivosti

Sto let pilsenskega piva

Pilsensko pivo tudi Slovincem ni neznano, saj ga je v polpreteklem času točila tudi marsikatera ljubljanska gostilna. Leta 1842 je prišel moister Groll iz Nemčije v Plizen. S seboj je pripeljal več pomočnikov, samih Bavarcev. — Kmalu se je začel valiti dim iz tovarniških dimnikov in iz pivovarne je prišlo prvo pilsensko pivo izvrstnega okusa, ki se je bistveno razlikovalo od bavarskega. Važno vlogo pri izdelavi pilsenskega piva ima pilsenska voda, ki jo črpajo iz vodnjakov s peščenim dnom. Važno vlogo so tudi imele naravne skalnate kleti, kjer le vedno enakomerna toplota in vlaga, tako da pivo v njih še pridobi na kakovosti. Kleti so dolge blizu 10 kilometrov.

Na medvedovo kožo pijo.

Med radijskim govorom ob obletnici smrti predsednika Wilsona je podpredsednik Združenih držav Wallace glede obnove po sedanji vojni dejal, da bodo morali združeni narodi razpolagati s takimi silami, da bodo lahko razorožili in razorožene držali tiste, ki bi v bodoče hoteli kršiti mir. Poleg tega bodo morali razpolagati tudi s takim gospodarskim strojem, ki bo onemogočil sleherni konkurenci, naj bi prihajala od katere koli strani.

Z avtomobili na boljšo pašo.

V dneh pred božičem je na Laponskem sneg, ki ga je bilo zapadlo prav precej, naglo močno zmrazil in se spreminil v led. Zemlja je na debelo zamrznila, kar so posebno hudo morale občutiti živali, ki si iščejo hrano zunaj v naravi. Tudi laponski jeleni so bili kaj hitro obojeni na stradanje, kakaj nič več niso mogli odbrskavati snega, da bi prišli do hrane. Zamrzljena področja so tako obširna, da tudi še tako hitra preselitev jelenov ne bi mogla rešiti pred poginom od lakote. Laponci so na neštelih krajih zaprosili vojaške oblasti za pomoč. Vojstvo jim je takoj dalo na razpolago tovorne avtomobile, s katerimi so hitro začeli prestraževati jelene in njihove pastirje odvzati bolj proti jugu, kjer zemlja doseže še ni bila tako hudo zamrznila.

Pomen Ukrajine za zdaj in prihodnje.

Nemški list »Münchener Neueste Nachrichten« piše o gospodarskem razvoju Ukrajine ter zasedenih vzhodnih pokrajin zatrjujejoč, da morajo postati žitnica Evrope. Ukrajina bo na primer dajala Evropi rž, pšenico, ječmen, oljna semena, turšico in sojo. V poljedelskem pogledu bo tudi Krim dajal zelenjavo, sadje, tobak in krimska vina. Ukrajina že preskrblja vojaštvo na vzhodnem bojišču, in njeni izdelki so začeli v veliki meri prihajati v Evropo. Leta 1943. ko bo hektarski donos poskočil od 15 na 20, bo Evropa preskrbljena s prehrano. Izgledi za industrijske surovine, za premog, železo in druge rude pa so še boljše.

Pogoji za brezobrestna posojila novoporočencem.

Zupan madžarske Budimpešte Szendy je objavil nove pogoje, pod katerimi lahko dobe mladi zakonec posojila. Oba zakonca morata biti neomačeževane preteklosti, zdrava in stara izpod 32 let. Posojilo dobe izključno za nabavo pohištva, kuhinjske posode in vsega, kar se rabi za ureditev domačega ognjišča. Prednost imajo sinovi in hčere kmetovalcev, zlasti, če so njihove rod-bine številne.

Na Slovaškem preseljujejo.

Ponekod na Slovaškem so 13- do 15letanske družine skoraj povprečne. Zato je nastala potreba preseliti del prebivalstva v druge, manj ob- ljudene, kakaj pokazalo se je, da imajo nekatere slovaške pokrajine, zlasti tiste, kjer so živeli žid- je, še premalo prebivalcev.

Sadna letina v Romuniji.

Letočinja romunska sadna letina je dala 62 tisoč vagonov sadja. Od teh so porabili doma 47 tisoč, izvozili pa 15 tisoč vagonov. Vseh sadnih dreves je v Romuniji 93 milijonov, od katerih je sadnje leto obrodilo 69 milijonov.

Električne podvodne svetilke.

V zadnjih letih love ribe po nekaterih ita- lijskih vodah s pomočjo električnih svetilk. S tem novim načinom ribolova se je posrečilo za- jeti v času od aprila do novembra 1942 v 22 po- morskih predelih, kjer je uporaba omenjenih sve- tilk dovoljena, rib za 124.667 metrskih stotov. V novi ribolovni dobi je uporaba podvodnih svetilk dovoljena tudi ribolovnim ustanovam obratnih kuhinj.

Železniško omrežje pod nemškim nadzorstvom.

Leta 1967 je znašala dolžina železniškega omrežja, ki so ga upravljale nemške državne železnice 54.800 km, sedaj pa znaša dolžina želez- niškega omrežja pod nemško kontrolo 161.000 km in sicer zaradi prevzema železnic priključenih krajev in z izvajanjem kontrole v protektoratu, zasedenih zahodnih ozemelj in na Nizozemskem.

Španiji vračajo zlato.

Španska narodna banka je dobila od Francije vse zlato in srebro, ki je bilo odpeljano za časa državljanske vojne iz Španije. V podružnici Fran- cosine bane v Mont de Marsan je bilo za 26.8 milij. zlatih dolarjev zlata, nadalje 7 tovarnih voz in 7 železniških vagonov srebra, kar vse je zdaj dobila nazaj španska banka.

Podpora samostanom na grškem Atosu

Grška vlada je dala samostanom na sveti gori Athosu visoko podporo v znesku 70 mili- jonov drahem za nabavo živil za pravoslavne menihe. Kakor mnogim znano, je na gori Atho- su 17 grških samostanov z okrog 3500 menih. Samostani so po večini iz dobe bizantinskih ce- sarjev in so v njih velike zgodovinske drago- cenosti in bogate knjižnice.

Ameriška dohodnina in vojni davek

Po novem zakonu v Zedinjenih ameriških državah bodo odtegovali pri povprečnem do- hodku nad 2000 dolarjev do 15% davka, pri 200.000 dolarjev že 79%. Neobdavčljivi najvišji znesek se zniža od 1500 na 1200 pri poročenih in od 750 na 500 dolarjev pri samcih. Vsi davki pa bi vendar zbrali komaj 24 milijard, a skupni letni proračun bo znašal 84 milijard dolarjev.

Srbi ne plačujejo davkov

V letu 1940 so srbski kmetje plačevali zelo malo svojih dolgov. Leta 1941 in 1942 pa se je položaj srbskega kmetijskega gospodarstva iz- boljšal. Da bi kmetje točno plačevali svoje dol- gove, je bilo potrebno, da so bile na novo urejene vse knjige Priv. agrarne banke, ki so bile delno uničene zaradi vojnih dogodkov. Sedaj je to delo končano in je banka že večkrat pozvala svoje dolžnike, naj plačajo dolgove, zlasti pa zaostanke. Doleg banka še ni gnala posestev zaradi neplačil na dražbo, sedaj pa pišejo, da se tozadevna vprašanja resno prouče- jo. Banka je izdala ponoven poziv kmetom, naj plačujejo svoje obveznosti v redu, za kar je sedaj ugoden trenutek.

Občinski gospodarski obrati

V Rimu je izšel zakon o ustanovitvi občinskih gospodarskih obratov. Namen teh obratov je izko- riščati občinsko zemljo in javni svet za pridelo- vanje živil, predvsem sočivja. Izdali so obnem- smernice za obdelovanje vojnih vrtov.

Kovanec, ki mu ni para.

V starih časih so bili kovanci neredko precej veliki. Največji kovanec, kar so jih kdaj poznali, je švedski iz 17. stoletja. To je bakren kovanec za 10 tolarjev. Tehta 22 kg, v premeru pa meri 82 cm. V žepu ga torej ni mogoče nositi. Najbrže so ga lastniki nosili v posebnih torbah.

Kako dolga so čreva.

Dolžina črev pri ljudeh in pri živalih-sesalcih je zelo različna. Človeška čreva merijo približno devet do deset metrov. Od živali ima najdaljša čreva vol, 57 metrov. Konj se zadovoljuje z 29 m črev, mula s 26 m. Čreva osla so dolga 18 m, čreva koze pa 32 m. Svinjska čreva so dolga 23 m, pasje 5 m, mačkino pa samo 2 metra.

Buhač je koristen

V Dalmaciji dobro uspeva buhač, to je rastlina, ki spada v skupino pehtranov. Njen prasek uporabljajo za uničevanje mrčesa tudi v čezmorskih državah. Zdaj je italijanska vlada ustanovila posebno ustanovo, ki bo načrtno skrbelo za dobro predelavo buhačevih cvetov, rastlin in rastlinskih delov. V odboru bodo zastopniki lekarništa, trgovine s kemikalijami in kemične industrije.

Zvišane plače in pokojnine v Romuniji

Na seji romunskega ministrskega sveta so sklenili zvišati aktivnim državnim uradnikom plače, upokojevcem pa pokojnine. Najnižje uradniške plače oziroma pokojnine bodo zvišali za 50, srednje za 20-30, višje za 10-30, najvišje pa za 6-10%. V mestu stanujoči državni uradniki in upokojevcji, ki imajo nepreskrbljene otroke, dobe za vsakega po 1000 lejev posebnih doklad, oni na deželi pa po 750 lejev. Draginske doklade za otroke so oproščene davkov in bodo izplačane nazaj tudi za september.

Slovaški obrtniki bodo za starost zavarovani

Slovaška vlada pripravlja zakon o starostnem zavarovanju. Slovaška ima nad 72.000 obrtnikov, od teh nad 65.000 moških in nad 8000 žensk. Samostojnih obrtnikov je nad 62.000 in za to bo zavarovanje obvezno. Nad 10.000 obrtnikov ne bodo sprejeli v zavarovanje, ker so že prekoračili starostno mejo. Za nje bodo ustanovili poseben sklad, iz katerega bodo prejemali redne starostne podpore.

Nakup šolskih zvezkov na Štajerskem

Pristojna oblast na Štajerskem je izdala naredbu, po kateri prejmejo otroci in dijaki, kakor to pač zahteva razred in vrsta šole, v letošnjem šolskem letu od 4 do 21 zvezkov. Nov zvezek je mogoče kupiti s predložitvijo porabljenega zvezka, opremljenega s šolskim žigom.

Davek na vojne dobičke na Španskem

Špansko finančno ministrstvo je vpeljalo poseben davek na vojne dobičke. Kot vojni dobiček velja vsak dobiček, ki presega 21% poslujoče glavnice in vsak dobiček, ki se doseže brez sodelovanja lastnega kapitala. Davek znaša od 10-90%, slednja stopnja je predvidena pri dobičkih, ki presegajo 60% vložene glavnice.

Obvezno pridelovanje industrijskih rastlin

Na Madžarskem bo v kratkem izšel zakon, ki bo razširil obvezno pridelovanje določenih industrijskih rastlin. Vsak kmet bo moral za pridelovanje industrijskih rastlin uporabiti sedmino svoje zemlje. Poleg oljnatega semena pridejo v prvi vrsti v poštev rastline za pridobivanje vlaken. Obveznost pridelovanja se bo nanašala na oljnatu repico, sončnice, sojo, ricinus, konopljo, lan, tobak in tako naprej.

Pet dni na teden delajo

Ko so v zimi 1940-41 nastopili prvi znaki pomanjkanja premoga v Švici, je zvezna vlada zaradi varčnosti pri kurivu ukazala uvedbo petdnevnega delovnega tedna. Industrijskim obratom so naložili, da morajo ustaviti obratovanje najpozneje v noči od petka na soboto in smejo zopet začeti z delom v noči od nedelje na ponedeljek. Ta predpis so izdali za zimsko dobo. Izkušnje pa niso ugodne. Švicarsko zvezno nadzorstvo je ugotovilo, da so se pokazali pri delavcih, ki so delali 48 ur

v petih dneh, znaki utrujenosti in da se je izdelek v nekaterih obratih celo zmanjšal za 10 in več odstotkov v primeri z izdelkom pri 48 urnem urniku v šestih dneh.

Ena zlata marka — en biljon papirnatih

Najdražji dan, ki ga je v svoji zgodovini doslej preživela Nemčija, smatrajo 26. november 1923. Tega dne je stal namreč v Nemčiji vrček piva 520 milijard, kilogram kruha pa 500 milijard mark. Ena zlata marka je tega dne veljala biljon papirnatih mark.

Bolgarski naseljenci.

Bolgarska vlada je sestavila načrt, po katerem bi imeli bolgarski naseljenci v bivši grški Trakiji sledeče ugodnosti. Vsak naseljenec bo lahko kupil zemljo, poslopje in inventar za 35 odstotkov dejanske vrednosti, vrh tega bo lahko kupno ceno odplačeval v obrokih brez obresti, in sicer šele od leta 1944 naprej. Bolgarska Kmetijska in Zadruga banka pa bodo dale naseljenecem dolgoročno posojila po 4% za nabavo nadaljnega inventarja. Ves živi in mrtvi inventar pa bodo bolgarske železnice prepeljale brezplačno.

Mraz in slana v slovenskih pregovorih

Ako je svečana mraz, malega travna se poti obraz.

April slane ne trpi, če že kdaj v njem grmi. Če malega travna grmi, slane več se kinet ne boji.

Ce na sv. Matije dan zmrzuje, še 40 dni mrazu prerokuje.

Ce se zmrljaza grudna ne olaja, še prosinca bujši mraz nastaja.

Ce sv. Jurij v prazno luno gleda, mu vsa slana zelenja ne spodlega.

Ce 40 mučencev dan še zmrzuje, še 40 mrzlih noči prerokuje.

Ce sv. Petra stol mraz, dolgo časa zima še trpi. Če vinotoka mraz in burja brijeta, bo prosinca in svečana sonce sijalo.

Grudna mraz in sneg, žita dosti prek in prek. Kadar murva že brsti, slane več se bati ni.

Ce ni svečana mraza, da bi les pokal, ni o sv. Juriju zelenja.

En mraz, trije dežji. Kolikor bliže je božič mlaja, toliko bujši mraz nastaja.

Kolikor dni kukavica po kresu kuka, toliko tednov po sv. Mihaelu ne bo mraza.

Kolikorkrat je v sušcu slana, toliko dni stoji meglja srpana.

Kopni kakor slana na soncu. Malega travna če grmi, slane več se bati ni.

Mraz kakor o aredozimih. Mraz se radi perejo.

Mraz o Vseh svetih pomeni, da Martinov dan bo lep.

Mrzel in moker mali srpan, trtemu sadu možno je v bran.

Meseca maja mora biti tri dni mrzlo, če ni v začetku meseca, je pa ob koncu.

Ne bo slana vzela! Nov sneg, nov mraz.

Po sv. Servati — ni se mraza bati. Pasji dnevi mrzli in deževni, viničarju so zelo težavni.

Rožnika mrzlo dečevje, slabo za vino in panje (čebele).

Slana pred sv. Mihaelom še pada, tolikokrat ob letu o trjakih je rada.

Slana v začetku maja, zoritvi sadja jako nagaja. Sv. Gabrijela če zmrzuje, polte slana nič več ne škoduje.

Sv. Jerneja če je slana, bo gotovo še zijala vrana.

Sv. Pankracij, Servacij in Bonifacij so radi ledeni val. Če pa preje slane ni bilo, tudi pozneje ne bo mrazilo.

Topla svečnica sneg in mraz prinese, mrzla pa oba odžene.

Vseh svetnikov mraz, o Martinu topel čas. Zaradi mraza bodi boječ, ko pride sv. Urban s pečl.

J. Sašelj.

Dejavno krščanstvo

(Pogovor o karitativnosti pri nas.)

Znano je, da molitev brez dobrih del ne velja nič. Ali mar to kaj upoštevamo? Boste rekli: Pač doma, pri svoji družini nekoliko že. Vsemu pomanjkanju in vsej revščini, ki nam pride pred oči, ne moremo biti kos. Tako se izgovarjamo in živimo naprej, ne da bi se zmenili za to, če naš sosed nima dela, če ne more dobiti zaslužka, kruha, obleke. Tolažimo se, da nismo mi krivi. Če bi se zanj brigali, bi zanemarili svojo družino in svoje delo, mnogo drugega časa. Če damo kruha drugemu, ga zmanjka nam, če ga oblečemo, bomo sami v pomanjkanju. Pomagajo naj mu drugi, ki imajo morda veliko več kot mi, tisti, ki vodijo, naj rešijo to težavno socialno vprašanje.

Tako modruje maksiid in nadaljuje: Kaj bi a to miloščino, ki dosti ne izda, komaj kaj zakrpa in poboža, beda pa ostane naprej velika, kakor je bila. Tako raje pogledamo od revščine stran in gremo naprej svojo pot, v nedeljo pa pridemo tudi k maši, kjer slišimo spet in spet tiste resnične besede, da je molitev brez dejanj prazna. Kako naj torej pridemo do teh potrebnih krščanskih dejanj? Kje naj primemo, kje zgrabimo, da bo res kaj izdalo? Ali niso to besede, kakor so bile tiste svetopisemske Jezusu, ki je v odgovor povedal priliko o usmiljenem Samaritanu ter po popolnosti stremecu mladeniču zapoved ljubezni do bližnjega, ki more biti enaka ljubezni do sebe?

Priznati je treba, da posameznik vsej bedi ne more biti kos in tudi sama miloščina ne. Veliko sicer lahko bližnjemu pomaga že posameznik, da reši mu lahko življenje. Če pa jih je več, ki sodelujejo, ne da bi se na druge zanašali in se dejanju izogibali, potem se nedvomno lahko doseže mnogo več. Ker jih je v fari mnogo, tisoč in več, je seveda tudi več primerov bede. Zato je potrebna skupna, organizirana akcija, da se odpravi ali vsaj omili skupna beda.

Res je tudi, da zgolj z dejanji usmiljenja ne moremo odpraviti vseh ran današnje družbene bede, temveč je tu potrebna organizacija vse družbe. Vendar pa lahko mnogo pripomremo, če delujemo skupno v pravcu krščanske ljubezni do bližnjega, ki zahteva od nas živo dejavnost. Rečeno je že bilo, da bi ne smeli nihče med nami stradati ali prežebati. To bi bilo dosegljivo še celo danes v veliki meri, če bi se res vsa krščanska občestva po svojih farah ravnala po besedah Učenika in storila svojo krščansko dolžnost. Začniva najprej, dragi prijatelj, pri sebi, potem pa izpodbudiva še druge. Danes res ni čas spanja, ampak dela in žrtvovanja!

Zdravniški honorarji v živežu

Na prošnjo mnogih svojih članov je zdravniško društvo v Kalamati v Grčiji dovolilo, da smejo zdravniki sprejemati od bolnikov plačo v naravi. Zdravniki so hoteli tako brez živčinskih nakazno priti do živil, ki jih je sicer težko dobiti. Ta sklop pa prietojnim oblastem ni bil všeč in so zaradi tega odredile razpust društvenega odbora.

Stoletnica književne slovaščine

Prihodnje leto poteče sto let, odkar je slovaški jezikoslovec Bernolák utemeljil slovaški književni jezik. Zato je slovaški prosvetni minister Sivak odredil, da bodo vse šole na Slovaškem v aprilu leta 1943. proslavile na dostojen način stoletnico slovaškega književnega jezika.

Vojskovanje pred 2200 leti

Kitajci so okrog leta 300 pred Kr. r. iznašli bojni voz, ki je nekakšen predhodnik sedanjih oklepnihih vozov in tankov. Kitajski vojskoplavci voze je bil spredaj z debelimi brni zavarovan spričo pušče. Vanj so bili vpreženi stirje konji, ki so bili pokriti s prsnimi oklepi in usnjatimi odejami. Na tem vozu je bilo po 15 vojakov, ki so bili skriti za brni in so bili oboroženi s sulicami in sekirami. Pred oklepnihi vozevi je korakala pehota in nato je jezdila konjenica, ki je morala pripraviti vrzel v sovražnikovi vrstah, da je naredila prostor za oklepne vozove.

»Slovenčev koledar«

smo razposlali na deželo po železnici. Vsak zavoj ima plombo in je natančno stehtan. Pri prevzemu event. razliko v številu in teži takoj reklamirajte!

»Domoljub« stane 24 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir. — Dopolne in spise sprejema uredništvo »Domoljub«, naročnina, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljub«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem cenniku. — Telefon uredništva in uprave: št. 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Količek. — Za ljudsko tiskarno: Jože Kramarjč.